

Investor:

**„Plynová kotolňa Staré
grunty 55 Bratislava „ -
modernizácia**

Investor:

**Univerzita Komenského v Bratislave
Šafárikovo námestie 6, 814 99 Bratislava**

Miesto výstavby:

**Staré Grunty 55, Bratislava
k.ú. Bratislava - Karlova Ves, parc.č 3019/9**

PLÁN BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVIA PRI PRÁCI

Ing. Ľudovít Leško
AUTORIZOVANÝ STAVEBNÝ INŽINIER
HVAC SYSTEM s.r.o.
Medzi járkami 221/9, 929 01 Malé Dvorníky
+421 902 614 741, lesko@hvacsystm.sk
IČO: 55682197 DIČ: 2122058433

1

Vypracoval: Ing. Ľudovít Leško

v Dunajskej Strede, júl 2024

Identifikačné údaje stavby

Názov stavby: „Plynová kotolňa Staré grunty 55 Bratislava „ - modernizácia

Miesto stavby: Staré Grunty 55, Bratislava,k.ú. Bratislava - Karlova Ves, parc.
č. 3019/9

Identifikačné údaje stavebníka: Univerzita Komenského v Bratislave
Šafárikovo námestie 6, 814 99 Bratislava

Časový rozsah prác:

Začatie prác:

Ukončenie prác:

Účel Plánu BOZP

Plán bezpečnosti ochrany zdravia pri práci na stavenisku (ďalej len Plán BOZP) je vypracovaný v zmysle § 5 ods. 2 písm. b) NV SR č. 396/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na stavenisko. Plán BOZP definuje pravidlá bezpečnosti práce a požiadavky týkajúce sa ochrany zdravia, ochrany pred požiarmi a životného prostredia na stavenisku počas realizácie uvedenej stavby. Tento plán BOZP je neoddeliteľnou súčasťou projektovej dokumentácie k uvedenej stavbe.

Spracovateľ Plánu BOZP

HVAC SYSTEM s.r.o

Ing. Ľudovít Leško

Dátum:

Podpis:

Použité pojmy a skratky

Pojmy:

Stavebník/investor – je fyzická alebo právnická osoba, z ktorej podnetu sa uskutočňuje stavba.

Zhotoviteľ – je zamestnávateľ vykonávajúci stavebné práce alebo fyzická osoba, ktorá je podnikateľom a nie je zamestnávateľom, vykonávajúca stavebné práce na základe dohôd so stavebníkom.

Podzhotoviteľ – je zamestnávateľ vykonávajúci stavebné práce alebo fyzická osoba, ktorá je podnikateľom a nie je zamestnávateľom, vykonávajúca stavebné práce na základe dohôd so zhotoviteľom.

Skratky:

BOZP – bezpečnosť ochrana zdravia pri práci FO – fyzická osoba IP – inšpektorát práce IS – inžinierske siete KBÚ – karta bezpečnostných údajov látky alebo prípravku KÚ – katastrálne územie MK – miestna komunikácia	NN – nízke napätie OOPP – osobné ochranné pracovné prostriedky OPP – ochrana pred požiarimi PO – právnická osoba PP – pracovný postup SZČO – samostatne zárobkovo činná osoba TPP – technologický postup ZS – zariadenie staveniska
--	--

Predslov:

Tento Plán BOZP bol vypracovaný na základe projektovej dokumentácie, dokladov a informácií o dotknutej stavbe a technológii a je určený výhradne pre potreby realizácie dotknutej stavby „Plynová kotolňa Staré grunty 55 Bratislava „ - modernizácia .

Každý zhotoviteľ musí byť oboznámený so všetkými bezpečnostnými požiadavkami platnej legislatívy vzťahujúcej sa na ním vykonávané práce a je zodpovedný za ich dodržiavanie, pričom ich dodržiavanie musí neustále vyžadovať od svojich zamestnancov, ako aj zamestnancov podzhotoviteľov. Plán BOZP na stavenisku nenahrádza zákony, právne normy a ostatné predpisy vzťahujúce sa na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci v súvislosti s vykonávanými činnosťami.

Oboznámenie zamestnancov s Plánom BOZP nenahrádza oboznámenia zamestnancov s predpismi na zabezpečenie a zaistenie BOZP a OPP. Oboznámenie s Plánom BOZP vykonáva zodpovedná osoba zhotoviteľa poverená konateľom zhotoviteľa. Každý zhotoviteľ a podzhotoviteľ musí zabezpečiť, aby jeho zamestnanci mali požadovanú kvalifikáciu a zdravotnú spôsobilosť na ním vykonávané práce a zároveň náležitý dozor tak, aby bezpečne zvládli rizikové situácie súvisiace s vykonávanými prácami.

Obsah

1	Úvod	4
1.1	Stratégia BOZP	4
1.2	Požiadavky BOZP	4
1.3	Dôležité telefónne čísla:	4
2	Vstupné podklady.....	4
3	Základné údaje charakterizujúce stavebné práce.....	5
3.1	Celkový rozsah a členenie stavebných prác.....	5
3.2	Predpokladaný postup prác.....	5
4	Hlásenie pracovných úrazov, nehôd a porúch technických zariadení	5
5	Podmienky a požiadavky pri vstupe na stavenisko	6
5.1	Plán a poloha staveniska a prístupové komunikácie podľa.....	6
5.2	Potrebné dokumenty:	6
5.3	Požiadavky na poskytovaný OOPP v zmysle NV SR č. 395/2006 Z. z. OOPP, ktoré zamestnávateľ poskytuje zamestnancovi, musia:	7
6	Zoznam povinných OOPP pre vstup na stavbu je:	7
7	Požiadavky na zabezpečenie ochrany životného prostredia	7
8	Základné práva a povinnosti účastníkov z hľadiska BOZP, koordinácia BOZP	8
8.1	Povinnosti a právomoci stavebníka	8
8.2	Koordinácia bezpečnosti	9
8.3	Previerka BOZP na stavenisku (previerka staveniska)	9
8.4	Súbežná práca zhotoviteľov	9
9	Povinnosti a zodpovednosti zhotoviteľa a podzhotoviteľov stavby	10
10	Základné bezpečnostné požiadavky a zdravotné požiadavky na stavenisko	11
10.1	Organizačné zabezpečenie	11
10.2	Všeobecné požiadavky	12
10.3	Zabezpečovanie BOZP pre práce, ktoré budú zhotovitelia vykonávať na objektoch vyhradené technické zariadenia	14
10.4	Protipožiarne opatrenia	21
10.5	Rôzne ustanovenia.....	22
11	ZÁVER.....	22
11.1	Záväznosť	22
12	Prílohy:.....	23
	Príloha č. 1: Zásady BOZP pre výkon prác s osobitným nebezpečenstvom	23
	Príloha č. 2: Oboznámenie s plánom BOZP na stavenisku	32
	Príloha č. 3: Prehľad vybraných právnych predpisov na úseku bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci	33
	Príloha č. 4: Identifikačný list (pod)zhotoviteľa pre stavbu: „Plynová kotolňa Staré grunty 55 Bratislava „ - modernizácia“	35
	Príloha č. 5: Oznámenie o stavbe	36
	Príloha č. 6: Vzory	37

1 Úvod

1.1 Stratégia BOZP

Všetky strany zúčastnené na stavbe „**Plynová kotolňa Staré grunty 55 Bratislava** „ - **modernizácia**“, realizovanej v k. ú. Bratislava - Karlova Ves, Staré Grunty 55, Bratislava, parc.č 3019/9 (ďalej len stavba), zaistia vhodné podmienky pre bezpečnú a hladkú realizáciu a vykonajú všetky potrebné opatrenia, aby zabránili akýmkoľvek nehodám a udalostiam, ktoré by mohli viesť k poškodeniu zdravia, k ťažkému alebo smrteľnému zraneniu osôb alebo poškodeniu majetku, životného prostredia, prípadne ich mohli negatívne ovplyvniť.

„Bezpečnosť je prvoradá“

Aby bolo možné dosiahnuť tento hlavný cieľ, je nevyhnutné aby všetci zhotovitelia a ich podzhotovitelia zúčastnení na stavbe dodržiavali ustanovenia tohto Plánu BOZP a v ňom uvedených právnych predpisov.

1.2 Požiadavky BOZP

Všetky práce a činnosti v rámci stavby je potrebné vykonávať so zreteľom na:

- a) ochranu zdravia a bezpečnosti zamestnancov zhotoviteľa a ostatných zúčastnených strán na dotknutej stavbe,
- b) vytvorenie priaznivého a bezpečného pracovného prostredia,
- c) ochranu verejnosti pred zranením a materiálnymi škodami,
- d) ochranu životného prostredia.

1.3 Dôležité telefónne čísla:

V prípade nebezpečenstva

- Hasičská a záchranná služba:	150
- Rýchla lekárska pomoc:	155
- Polícia :	158
- Inšpektorát práce Košice :	+421 907 739 163
- Tiesňové volanie (hasiči, polícia, lekár):	112

2 Vstupné podklady

Na vypracovanie tohto Plánu BOZP boli použité nasledovné podklady:

- a) Projektová dokumentácia pre stavbu,
- b) overenie skutkového stavu,
- c) právne a ostatné predpisy na zaistenie BOZP:
  - NV č. 396/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na stavenisko,
  - vyhláška MPSVaR č. 147/2013 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti pri zaistení bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci pri stavebných prácach a prácach s nimi súvisiacich a podrobnosti o odbornej spôsobilosti na výkon niektorých pracovných činností

3 Základné údaje charakterizujúce stavebné práce

3.1 Celkový rozsah a členenie stavebných prác

- Demontáž technológie kotolne
- Demontáž potrubí a armatúr na pätách objektov
- Preloženie el. vedení pod spevnenou plochou v miestnosti inštalácie tepelných čerpadiel
- Búracie práce – vyhotovenie potrebných prierazov
- Vykonanie súvisiacich prác – výstavba základov pod tepelné čerpadlá
- Vykonanie súvisiacich prác – výstavba vsakov a spevnený plôch
- Montáž technológie kotolne
- Montáž elektroinštalácie a MaR
- Montáž plynových rozvodov
- Montáž potrubí a armatúr na pätách objektov

3.2 Predpokladaný postup prác

Jednotlivé práce budú vykonávané viacerými zhotoviteľmi, pričom niektoré budú vykonávané súbežne. Časový harmonogram prác bude vypracovaný dodatočne - na základe podkladov od hlavného zhotoviteľa a s ohľadom na potrebu mobilného žeriava, ktorý spĺňa požiadavky určené pozíciou a hmotnosťou jednotlivých častí nosnej konštrukcie.

4 Hlásenie pracovných úrazov, nehôd a porúch technických zariadení

V zmysle § 17 Zákona NR SR č. 124/2006 Z. z. a Vyhlášky MPSVaR SR č.500/2006 Z.z. všetky nehody, úrazy a poruchy, ktoré môžu viesť k poraneniam, haváriám alebo stratám, musia byť oznámené investorovi. Ak sa niekde vyskytne aj najmenšie poranenie, musí sa zaznamenať v knihe úrazov zhotoviteľa. Podrobnosti o nehode alebo hroziacej poruche sa musia predkladať investorovi v podobe správ.

Každá nehoda, úraz alebo výskyt nebezpečenstva týkajúce sa prevádzky, personálu, zariadenia alebo znečistenia, či životného prostredia, sa musia hlásiť okamžite koordinátorovi bezpečnosti investora verbálne a do 24 hodín to potvrdiť písomne. Ak do tejto doby nie sú k dispozícii podrobné informácie, mala by sa predložiť predbežná písomná správa.

Písomné správy musia podrobne opisovať podstatu nehody, čas a dátum jej výskytu a presné určenie miesta, ako aj ostatné súvisiace faktory, ktoré môžu prispieť k objasneniu vzniku nehody. Kópie všetkých štatutárnych poznámok a výpovedí týkajúce sa udalosti zaslané právny orgánom sa poskytnú investorovi. Kópie správ o všetkých nehodách sa musia zaslať investorovi.

Taktiež sa musia získať podrobné údaje o všetkých svedkoch, ako aj akékoľvek porušenie dohody alebo pracovného povolenia sa musí zaznamenať.

Tam, kde došlo k zraneniu osôb, musí sa získať lekárska správa, ktorá sa neskôr zahrnie do predkladanej správy.

5 Podmienky a požiadavky pri vstupe na stavenisko

5.1 Plán a poloha staveniska a prístupové komunikácie podľa

Zhotovitelia môžu používať komunikácie na stavenisku pre účely prístupu na svoje pracovisko a prevoz materiálu, zariadenia a pracovníkov. Zhotovitelia sú zodpovední za akékoľvek poškodenie, ktoré by vzniklo v priestoroch staveniska, pracoviska zlou manipuláciou, skladovaním materiálov a pod. Tieto idú na jeho vlastné náklady alebo zaplatí všetky výlohy a poplatky s tým spojené.

5.2 Potrebne dokumenty:

Pred zahájením svojich činností na Stavenisku musia zhotoviteľ a jeho podzhotoviteľia predložiť stavebníkovi k nahliadnutiu nižšie uvedené povinné dokumenty, ktoré sú podmienkou vstupu na stavenisko a musia byť k dispozícii v aktualizovanej podobe počas celého realizačného obdobia.

- a) zmluva (objednávka) medzi stavebníkom a zhotoviteľom, zhotoviteľom a každým podzhotoviteľom;
- b) Výpis z obchodného registra (kópia) s rozpisom predmetu činnosti spoločnosti.
- c) Zmluvné podmienky (kópia) medzi zhotoviteľom a medzi každým podzhotoviteľom týkajúca sa vzájomných vzťahov a zodpovednosti za dodržiavanie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, ochrany pred požiarmi a životného prostredia.
- d) poverenie zodpovednej osoby zhotoviteľa za BOZP vydané štatutárnym zástupcom zhotoviteľa. Zodpovedná osoba musí mať minimálny stupeň zaškolenia v oblasti BOZP a OPP ako vedúci pracovník, zaškolenie musí byť vykonané minimálne odborne spôsobilou osobou s odbornou spôsobilosťou autorizovaného bezpečnostného technika;
- e) analýzy rizík, identifikácia a hodnotenie rizík (nebezpečenstiev a ohrození) vykonávaných činností zhotoviteľom a podzhotoviteľom s uvedením činností, ktoré majú vplyv na okolie;
- f) technologický postup prác – popis technologického postupu vrátane prehľadu preventívnych opatrení vyplývajúcich z analýzy rizík. Záznam o oboznámení zamestnancov s technologickým postupom;
- g) protokol z odovzdania a prebratia staveniska (ďalej len protokol o odovzdaní) – prebratie staveniska/pracoviska, potvrdenie plnej zodpovednosti zhotoviteľa/podzhotoviteľa za BOZP svojich pracovníkov, zabezpečenie pracovísk a zariadení na stavenisku, vrátane prípadných vplyvov na opatrenia BOZP ostatných strán. Súčasťou protokolu o odovzdaní staveniska bude vzájomné oboznámenie sa z rizikami na stavenisku/pracovisku;
- h) záznam o platnom oboznámení s predpismi na zaistenie BOZP (všetkých osôb, ktoré budú vstupovať na stavenisko) v zmysle zákona č. 124/2006 Z. z. (vyhl. č. 147/2013 Z. z., vyhl. č. 508/2009 Z. z. atď.) a v zmysle zák. č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarmi (vyhl. č. 121/2002 Z. z.) nie staršie ako 24 mesiacov. Záznam musí obsahovať: osnovu školenia, prezenčnú listinu, meno a priezvisko lektora, v prípade, ak bolo školenie vykonané dodávateľsky, aj oprávnenie školiaceho strediska;
- i) doklady o odbornej spôsobilosti (kópie) na požadované profesie, ku ktorým sú vyžadované osobitné oprávnenia (zvárač, elektrikár, revízny technik, projektant SHZ a i.);
- j) oprávnenia podzhotoviteľov na činnosti na vyhradených technických zariadeniach (vyhl. č. 508/2009 Z. z.);
- k) Zdravotná spôsobilosť pre osobitné profesie (práce vo výškach, obsluha strojov a vozidiel atď.),
- l) Záznam o zaškolení z poskytovania 1. pomoci pre min. 5%, osôb z celkového počtu, najmenej však jednej osoby v skupine 20-tich pracovníkov (školenie vykonané školiteľom 1. pomoci SČK, resp. oprávnenou osobou na poskytovanie prvej pomoci).
- m) zoznam všetkých technických zariadení, vozidiel, strojov, mechanizmov, provizórnych a prenosných prostriedkov, elektrických zariadení a spotrebičov, elektrického ručného náradia a zariadení staveniska;
- n) zápisy z odborných prehliadok a odborných skúšok (platné revízie) všetkých vyhradených technických zariadení (VTZ), strojov a pri ostatných technických zariadeniach – určených výrobkoch vyhlásenie o zhode, zariadení staveniska (staveniskové bunky, sklady, staveniskové dočasné rozvádzače);

- o) záznamy o kontrolách (revíziách) elektrických spotrebičov a elektrického ručného náradia vrátane pohyblivých a poddajných prívodov;
- p) stavebný (montážny) denník – povinná dokumentácia stavby, kde zhotoviteľ pred zahájením diela potvrdí písomne povinnosť dodržiavať pri stavbe ustanovenia, ktoré sú uvedené v tomto Pláne BOZP;
- q) požiadavky na poskytované OOPP;
- r) kniha evidencie vstupu/výstupu osôb na/zo staveniska.

5.3 Požiadavky na poskytovaný OOPP v zmysle NV SR č. 395/2006 Z. z. OOPP, ktoré zamestnávateľ poskytuje zamestnancovi, musia:

- a) zabezpečovať účinnú ochranu pred existujúcimi nebezpečenstvami a predvídateľnými nebezpečenstvami a sami nesmú zvyšovať riziko,
- b) zodpovedať existujúcim a predvídateľným pracovným podmienkam a pracovnému prostrediu na pracovisku,
- c) vyhovovať ergonomickým požiadavkám, zdravotnému stavu zamestnanca a po nevyhnutnom malom prispôbení aj telu zamestnanca, ak to OOPP umožňuje,
- d) byť zdravotne neškodné,
- e) podzhotoviteľ poskytuje OOPP podľa svojho zoznamu poskytovaných OOPP, ktorý je vypracovaný na základe vykonanej analýzy rizík vyplývajúcich z pracovných procesov. Zoznam ďalších kritérií na výber OOPP, ktoré zamestnávateľ pri výbere zohľadňuje, je uvedený v prílohe č. 4 NV SR č. 395/2006 Z. z. Ak je potrebné na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, zamestnávateľ môže vyberať OOPP aj podľa ďalších kritérií.

6 Zoznam povinných OOPP pre vstup na stavbu je:

Pre pracovníkov vykonávajúcich práce na stavenisku:

- bezpečnostná obuv s ochrannou špicou – uzavretá,
- bezpečnostná obuv s ochrannou špicou – zväračská uzavretá,
- ochranné rukavice päťprstové kombinované na prácu so strojovým zariadením, s ručným náradím a nástrojmi,
- pracovné oblečenie – montérky s označením spoločnosti na chrbtovej časti,
- ochranná prilba a výstražný odev alebo vesta s fluorescenčnými a odrazovými prvkami. Ostatné
- Ostatné OOPP určuje (pod)zhotoviteľ na základe posúdenia rizík.
- (Pod)zhotoviteľ o tejto povinnosti informuje pri vstupe na stavenisko na viditeľnom mieste.

Pre pracovníkov vykonávajúcich kontrolnú činnosť:

- bezpečnostná obuv s ochrannou špicou,
- ochranná prilba,
- reflexná vesta oranžovej farby,
- ochranné okuliare.

Ostatné OOPP určuje zhotoviteľ (podzhotoviteľ) na základe hodnotenia rizík. (Pod)zhotoviteľ o tejto povinnosti informuje pri vstupe na stavenisko na viditeľnom mieste.

7 Požiadavky na zabezpečenie ochrany životného prostredia

Pri stavebných prácach sa nepredpokladá vznik nebezpečného odpadu.

V prípade vzniku odpadov, ich skladovanie a narábanie s nimi sú upravované vyhláškami č. 79/2015 Z.z., Odpady sa zatriedujú na základe vyhlášky MŽP č. 365/2015 Z.z.

Investor do začiatku výstavby musí určiť skládku, na ktorú sa vybúraný materiál odvezie.

Odpadový materiál z búracích, demontážnych prác sa odvezie na skládku.

Nakladanie s odpadmi sa musí vykonávať v súlade s požiadavkami platných právnych predpisov v odpadovom hospodárstve, najmä:

- zákon č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- vyhláška MŽP SR č. 365/2015 Z. z., ktorou sa ustanovuje Katalóg odpadov.
- V procese stavby s ohľadom na odpadové hospodárstvo a pri zhodnotení, prípadne zneškodnení odpadov je potrebné riadiť sa nasledovnými zásadami:
- minimalizovať množstvo vzniknutých odpadov spojených s činnosťou, najmä kategórie nebezpečný,
- realizovať dôslednú separáciu jednotlivých druhov odpadov, so zvýšením podielu ich využiteľnosti ako druhotnej suroviny,
- v plnej miere dodržiavať ustanovenia legislatívy na úseku odpadového hospodárstva,
- odpadové látky likvidovať len postupmi v súlade s platnou legislatívou, t. j. odpady zhodnotiť alebo uložiť na povolenú skládku podľa druhu odpadu,
- nebezpečné odpady odovzdávať len oprávnenej organizácii.

Stroje a strojné zariadenia, ako aj všetky ostatné náradia a ich súčasti musia byť udržiavané podľa všeobecne platných predpisov a plánov údržby. Musia byť spôsobilé a zabezpečené proti únikom náplní a prevádzkových kvapalín. Na stavenisku musia byť prítomné záchytné nádoby a havarijné súpravy slúžiace na rýchle zachytenie únikov.

Pre používané chemické látky a prípravky, ktoré sú zaradené medzi nebezpečné látky, musia byť dodané karty bezpečnostných údajov (KBÚ), v ktorých musia byť uvedené všetky potrebné údaje o vlastnostiach, opatreniach pri úniku, poskytnutie prvej pomoci a podmienky prepravy a zneškodňovania týchto látok. Tieto karty bezpečnostných údajov musia byť vyvesené pri skladovaných chemických látkach. Všetci pracovníci, ktorí prichádzajú do styku s nebezpečnými chemickými látkami musia byť preukázateľne oboznámení s obsahom KBÚ.

Odpady vznikajúce pri stavbe musia byť likvidované v zmysle zákona o odpadoch a príslušných právnych predpisov SR.

8 Základné práva a povinnosti účastníkov z hľadiska BOZP, koordinácia BOZP

8.1 Povinnosti a právomoci stavebníka

- Stavebník je povinný poveriť v súlade s § 3 ods. 1 NV SR č. 396/2006 Z. z. koordinátora bezpečnosti, ktorý bude koordinovať všetky činnosti týkajúce sa bezpečnosti a ochrany zdravia na stavenisku. Osoba poverená koordináciou BOZP musí byť odborne zdatná a mať na výkon tejto funkcie náležitú spôsobilosť, napr. autorizovaný technik BOZP.
- Stavebník je povinný informovať všetkých zhotoviteľov o zvláštnych rizikách týkajúcich sa BOZP, ktoré sú známe alebo o ktorých mal vedieť. Zhotoviteľ o týchto rizikách informuje svojich podzhotoviteľov.
- Stavebník je povinný pri odhade časových úsekov na dokončenie jednotlivých etáp prác a celkového dokončenia stavby brať do úvahy požiadavky na BOZP počas stavebného procesu.
- Stavebník je oprávnený vyžadovať od účastníkov ponukového konania, aby si vytvorili dostatočnú zložku v nákladoch na opatrenia v oblasti BOZP, ktoré bude potrebné počas stavebného procesu vykonať.
- Stavebník je oprávnený prostredníctvom koordinátora BOZP kontrolovať dodržiavanie pravidiel BOZP na stavenisku, závažné alebo opakované porušovanie pravidiel BOZP alebo obzvlášť nebezpečné konanie môže byť stavebníkom považované za porušenie zmluvných povinností (pod)zhotoviteľa a dôvodom na vypovedanie zmluvy.

8.2 Koordinácia bezpečnosti

Koordináciu úloh BOZP pri realizácii stavebných prác zabezpečuje koordinátor bezpečnosti poverený stavebníkom podľa § 3 ods. 1 NV SR č. 396/2006 Z. z. Ustanovením koordinátora bezpečnosti nie sú zhotoviteľia zbavení zodpovednosti za bezpečnosť a ochranu zdravia svojich zamestnancov.

8.3 Previerka BOZP na stavenisku (previerka staveniska)

Koordinátor bezpečnosti bude vykonávať pravidelné zdokumentované previerky staveniska.

Účelom previerok staveniska je:

- a) kontrola držiavania pravidiel BOZP pri výkone jednotlivých prác a činností,
- b) verifikovať splnenie minimálnych požiadaviek BOZP,
- c) overenie, že bezpečnostné postupy a metódy predchádzania rizík stanovené zhotoviteľmi a koordinátorom bezpečnosti sú na stavenisku implementované a dodržiavané,
- d) v záujme získania objektívnych a neskreslených informácií o situácii na stavenisku budú previerky vykonávané vždy v rôznom čase bez predchádzajúceho oznámenia,
- e) okrem previerok je koordinátor bezpečnosti v záujme monitorovania stavu BOZP oprávnený vykonávať návštevy staveniska, resp. tráviť čas na stavenisku bez akýchkoľvek obmedzení, rovnaké právomoci majú aj ostatní pracovníci, ktorí sú na výkon týchto činností poverení menovaným koordinátorom BOZP.

V prípade zistenia nedostatkov sa bude postupovať nasledovne:

- a) pri menších nedostatkoch bude zhotoviteľovi verbálne oznámené, o aký nedostatok ide a aké nápravné opatrenia sa od neho očakávajú;
- b) pri závažnejších porušeníach pravidiel BOZP alebo pri situáciách, kde hrozí bezprostredné nebezpečenstvo pre pracovníkov alebo iné osoby, bude zhotoviteľovi po odsúhlasení so stavebno-technickým dozorom investora pozastavená práca a doručené písomné upozornenie s popisom problému a očakávaných nápravných opatrení. Súčasťou upozornenia bude udelenie pokuty podľa platného sadzobníka pokút, ktorý je súčasťou zmluvy (objednávky) medzi investorom a zhotoviteľom;
- c) pri opakovanom závažnom porušení pravidiel BOZP alebo pri obzvlášť nebezpečnom konaní podá koordinátor bezpečnosti stavebno-technickému dozoru investora návrh na ukončenie kontraktu so zhotoviteľom a ukončenie jeho činnosti na stavenisku, a to bez nároku platby za vykonané práce so strany zhotoviteľa a jeho podzhotoviteľov;
- d) ak pracovník, ktorý vlastní osvedčenie alebo preukaz na výkon odbornej činnosti, závažným spôsobom alebo opakovane koná pri výkone tejto činnosti na stavbe v rozpore s právnymi a ostatnými predpismi na zaistenie BOZP, koordinátor bezpečnosti je oprávnený podať na IP podnet na odobratie príslušného osvedčenia alebo preukazu.

8.4 Súbežná práca zhotoviteľov

V prípade, že na stavbe budú na jednom pracovisku vykonávané práce viacerými (pod)zhotoviteľmi, musia jednotliví (pod)zhotovitelia pred výkonom tzv. nebezpečných činností preukázateľne informovať ostatných (pod)zhotoviteľov o možnom ohrození ich pracovníkov a zodpovedajúcich preventívnych opatreniach formou písomnej informácie (mail, fax...).

9 Povinnosti a zodpovednosti zhotoviteľa a podzhotoviteľov stavby

a) Povinnosti a zodpovednosti

- (Pod)zhotovitelia musia zabezpečiť, aby ich zamestnanci a pracovníci mali náležitú odbornú a zdravotnú spôsobilosť, boli oboznámení s predpismi a pravidlami na zaistenie BOZP a ochrany pred požiarmi a aby boli kompetentní bezpečným spôsobom vykonávať prácu, ktorá im bola pridelená.
- (Pod)zhotovitelia musia zabezpečiť, aby ich zamestnanci a pracovníci boli oboznámení o všetkých známych rizikách, ktoré sa môžu vyskytnúť v súvislosti s výkonom ich práce a aby boli oboznámení o bezpečných postupoch a spôsoboch práce, ktoré je nutné dodržiavať, aby sa predišlo úrazom z titulu týchto rizík. Pre tento účel sú povinní vykonať analýzu a identifikáciu rizík pre nimi dodávané práce.
- (Pod)zhotovitelia musia taktiež zabezpečiť, aby ich zamestnanci a pracovníci pracovali bezpečne a vykonávali všetky činnosti a opatrenia nevyhnutné pre ich vlastnú bezpečnosť, ako i bezpečnosť verejnosti a pracovníkov stavebníka.

b) (Pod)zhotovitelia sú ďalej povinní:

- vykonávať všetky činnosti a práce bezpečným spôsobom v súlade s týmto plánom, schváleným technologickým/pracovným postupom a príslušnou legislatívou (prehľad najdôležitejších predpisov z oblasti BOZP je uvedený v Prílohe č. 3);
- menovať svojho zástupcu pre BOZP a poskytnúť jeho meno a kontaktné údaje koordinátorovi bezpečnosti; tento zástupca zodpovedá za realizáciu opatrení vyplývajúcich pre zhotoviteľa podľa tohto plánu, za dodržiavanie pravidiel BOZP a komunikáciu s koordinátorom bezpečnosti;
- vypracovať pre rizikové činnosti technologický postup ešte pred začatím prác a na vyžiadanie ho postúpiť koordinátorovi bezpečnosti;
- vykonať odôvodnené úpravy technologického postupu, požadované koordinátorom bezpečnosti;
- zohľadňovať pokyny koordinátora bezpečnosti a poskytovať mu požadované informácie ohľadom ich činnosti na stavbe;
- okamžite kontaktovať koordinátora bezpečnosti po každom úraze, poranení, nebezpečnej udalosti, požiari a/alebo podobnom incidente, či už išlo o pracovníka stavby, návštevu alebo verejnosť;
- prerokovať s koordinátorom bezpečnosti všetky činnosti a aktivity, ktoré boli posúdené ako nedostatočné alebo nevyhovujúce z hľadiska BOZP, a dohodnúť náležitú nápravu;
- postúpiť stavbyvedúcemu kartu bezpečnostných údajov pre všetky nebezpečné látky a prípravky, ktoré budú na stavbe používať;
- zabezpečiť pre svojich zamestnancov a personál jednotné pracovné ošatenie s viditeľným označením firmy;
- zabezpečiť, aby všetky nimi používané dopravné prostriedky na stavenisku alebo pre dopravu osôb a materiálu na stavenisko alebo zo staveniska mali viditeľné firemné označenie;
- zabezpečiť, aby ich zamestnanci a personál neboli na stavenisku pod vplyvom alkoholu alebo iných omamných alebo psychotropných látok.

c) Identifikácia a analýza rizík

Každý (pod)zhotoviteľ vypracuje podľa § 6 ods. 1 písm. c) Zákona NR SR č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci pre ním dodávané práce analýzu a identifikáciu rizík. V rámci analýzy je treba vyhodnotiť:

- riziká vyplývajúce z umiestnenia pracoviska,
- riziká vyplývajúce z pracovnej činnosti pre okolie,
- riziká vyplývajúce pre súbežne vykonávané práce,
- riziká vyplývajúce pre nadväzne vykonávané práce,
- riziká vyplývajúce z jednotlivých pracovných činností,
- analýzu nebezpečenstiev každej práce (pracoviska) a určenie tých, ktoré nemožno vylúčiť alebo obmedziť a ktoré môžu ohroziť život a zdravie zamestnanca,
- charakteristiku vlastností, ktoré musia mať ochranné prostriedky, aby boli účinné proti nebezpečenstvám určených podľa písmena a),
- hodnotenie, či osobné ochranné pracovné prostriedky, ktoré bude zamestnancom poskytovať, spĺňajú požiadavky uvedené v Nariadení vlády SR č. 395/2006 Z. z. o minimálnych požiadavkách na používanie osobných ochranných pracovných prostriedkov (OOPP)

Súčasťou analýzy rizík bude navrhnutie preventívnych opatrení na ich odstránenie, resp. minimalizovanie.

Na základe analýzy a identifikácie rizík zabezpečí (pod)zhotoviteľ vybavenie pracoviska **zodpovedajúcim bezpečnostným značením** (nariadenie vlády SR č. 387/2006 Z. z. o požiadavkách na zaistenie bezpečnostného a zdravotného označenia pri práci).

d) Zmluvné vzťahy

Spolupráca zhotoviteľov pri prevencii, príprave a realizácii opatrení na zaistenie BOZP, koordinácia činnosti a vzájomná informovanosť bude súčasťou uzatvorených zmlúv o dielo (prípadne súčasťou objednávky prác), v ktorých sa stanoví, ktorý zhotoviteľ zodpovedá za vytvorenie podmienok BOZP na spoločnom pracovisku a v akom rozsahu.

V prípade zapožičania alebo spoločného užívania strojov, mechanizmov, vybavenia pracovísk a pod. je nutné stanoviť zodpovednosť za ich stav a zaistenie BOZP. Taktiež je nutné špecifikovať otázky zabezpečenia spoločných pracovísk z hľadiska udržiavania poriadku, označovania a zabezpečenia zdrojov ohrozenia, stanovenia režimu vstupu a pohybu osôb a pod.

Zhotovitelia, ktorí zabezpečujú výkon svojich prác prostredníctvom pracovníkov zazmluvnených obchodným vzťahom a nie pracovnou zmluvou (tzv. živnostníci – „samozamestnávateľia“) zodpovedajú za oboznámenie týchto pracovníkov s týmto plánom BOZP a so všetkými relevantnými informáciami týkajúcimi sa BOZP na stavbe v takom rozsahu, ako by išlo o ich zamestnancov. Zároveň sú povinní vyžadovať od nich dodržiavanie povinností BOZP, ako keby boli ich zamestnancami.

10 Základné bezpečnostné požiadavky a zdravotné požiadavky na stavenisko

10.1 Organizačné zabezpečenie

Požiadavky ustanovené v tejto časti sa uplatňujú vždy, ak to vyžadujú podmienky alebo činnosť na stavenisku a iné okolnosti alebo možné nebezpečenstvo.

Základné pravidlá BOZP na stavenisku

Všetky úrazy, poranenia, požiare a nebezpečné udalosti musia byť okamžite hlásené stavbyvedúcemu a koordinátorovi bezpečnosti.

Bezpečnostné značenie musí byť plne rešpektované.

Pracovníci musia správnym spôsobom používať požadované OOPP v súlade s požiadavkami technologického postupu prác (TPP), karty bezpečnostných údajov (KBÚ) alebo odporučeniami výrobcu.

Pracovisko musí byť udržiavané trvalo čisté a prístupové cesty bez prekážok. Stavebný odpad musí byť pravidelne odstraňovaný.

Alkohol, omamné a psychotropné látky nebudú na stavenisku tolerované; osobám pod vplyvom alkoholu alebo drog nebude umožnený vstup na stavenisko, resp. budú zo staveniska vykázané, bude im zakázaný následný vstup na stavenisko po dobu minimálne 2 rokov a bude voči zhotoviteľovi vyvolaná zmluvná pokuta podľa platného sadzobníka pokút uvedeného vo vzájomných zmluvách.

10.2 Všeobecné požiadavky

a) Stabilita a pevnosť

Materiály, zariadenia a iné prvky, ak sa pohybujú akýmkoľvek spôsobom a môžu ovplyvniť bezpečnosť a zdravie zamestnancov, musia byť primeraným spôsobom zabezpečené.

Prístup k akýmkoľvek plochám pozostávajúcim z nedostatočne pevných materiálov nie je povolený, ak plochy nie sú zabezpečené primeraným zariadením alebo prostriedkami na bezpečný výkon práce.

Vstup pod akékoľvek bremeno je zakázaný. Všetky bremená počas prác musia byť zabezpečené proti pádu počas celej doby.

b) Energetické rozvody

Všetky elektrické inštalácie vo vnútri dočasných objektov na stavenisku musia vyhovovať platným predpisom a STN.

Elektrické zariadenia sa musia pred uvedením do prevádzky odborne preveriť a vyskúšať.

Elektrické zariadenia sa smú používať (prevádzkovať) iba za prevádzkových a pracovných podmienok, pre ktoré boli konštruované a vyrobené.

Všetky časti elektrického zariadenia musia byť mechanicky pevné, spoľahlivo upevnené a nesmú nepriaznivo ovplyvňovať iné zariadenia; musia byť dostatočne dimenzované a chránené proti účinkom skratových prúdov a preťaženiu.

Elektrické zariadenia, pri ktorých sa zistí, že ohrozujú život alebo zdravie osôb, sa musia ihneď odpojiť a zabezpečiť proti používaniu.

Pohyblivé a poddajné privody sa musia klást' a používať tak, aby sa nemohli poškodiť a aby boli zabezpečené proti posunutiu a vytrhnutiu zo svoriek a zabezpečené proti skrúteniu žíl.

Pri používaní vo vonkajšom prostredí musia byť zabezpečené a vybavené pre IP 44.

Pri používaní rozpájateľných spojov nesmie byť v rozpojenom stave na kontaktoch vidlíc napätie.

Elektrické zariadenia, ktoré sú pripojené pohyblivým privodom,, musia sa pri premiestňovaní odpojiť od elektrickej siete, pokiaľ nie sú upravené tak, že sa i pod napätím môže s nimi pohybovať.

Dočasné elektrické zariadenia alebo ich časti musia byť v čase, keď sa nepoužívajú, vypnuté, pokiaľ ich vypnutie neohrozí bezpečnosť osôb a technických zariadení.

Hlavný vypínač musí byť trvalo prístupný a viditeľne označený.

Dočasné elektrické zariadenia sa nesmú zriaďovať v prostredí s nebezpečenstvom výbuchu.

Elektrické zariadenia musia byť vo všetkých svojich častiach konštruované, vyrobené, montované a prevádzkované s prihliadnutím na prevádzkové napätie tak, aby sa nestali pri zvyčajnom používaní zdrojom úrazu, požiaru alebo výbuchu. Najmä sa musia urobiť opatrenia:

- proti dotyku alebo priblíženiu k častiam s nebezpečným napätím (živým častiam),

- proti nebezpečnému dotykovému napätiu na prístupných vodivých neživých častiach (obaloch - puzdrách, krytoch a konštrukciách),
- proti škodlivým účinkom atmosferických výbojov,
- proti nebezpečenstvu vyplývajúcemu z nábojov statickej elektriny,
- proti nebezpečným účinkom elektrického oblúka,
- proti škodlivému pôsobeniu prostredia na bezpečnosť elektrického zariadenia.

c) Únikové cesty a východy

Únikové cesty a východy musia byť trvalo voľné a viesť, ak je to možné, najkratšou cestou do bezpečného priestoru alebo na voľné priestranstvo.

V prípade ohrozenia zamestnanci musia mať možnosť opustiť všetky pracovné miesta čo najrýchlejšie a najbezpečnejšie.

Únikové cesty a komunikácie musia byť voľné a bez prekážok, aby mohli byť kedykoľvek použité.

Únikové cesty, pri ktorých je potrebné umelé osvetlenie, musia byť pre prípad výpadku elektrického prúdu zabezpečené núdzovým osvetlením primeranej intenzity.

d) Identifikácia, ohlásenie a zdolávanie požiaru

Podľa charakteru staveniska, jeho rozlohy, použitia priestorov, zariadení, fyzikálnych a chemických vlastností používaných látok, ako aj podľa maximálneho počtu prítomných osôb musí byť zabudovaný dostatočný počet požiarnotechnických zariadení.

Požiarnotechnické zariadenia sa musia pravidelne kontrolovať a udržiavať. V pravidelných intervaloch sa musia testovať a vykonávať skúšky ich funkčnosti.

Požiarnotechnické zariadenia musia byť ľahko prístupné a jednoducho použiteľné. Zariadenie musí byť označené značkami v súlade s osobitným predpisom. Označenie musí byť trvanlivé a umiestnené na vhodnom mieste.

e) Osobitné nebezpečenstvá

Zamestnanci nesmú byť vystavení nadmernému hluku alebo škodlivým vonkajším vplyvom, napríklad plynu, výparom alebo prachu.

Ak zamestnanci musia vchádzať do priestoru, v ktorom ovzdušie môže obsahovať toxické alebo nebezpečné látky alebo v ktorom je nedostatočné množstvo kyslíka, alebo ak je ovzdušie zápalné, uzavretý priestor musí byť monitorovaný a musia byť prijaté vhodné preventívne opatrenia.

f) Osvetlenie pracovísk, priestorov a komunikácií na stavenisku denným svetlom a umelým osvetlením

Pracoviská, priestory a komunikácie musia byť dostatočne osvetlené denným svetlom a umelým osvetlením v noci, a ak je denné svetlo nedostatočné, musia sa použiť prenosné svetelné zdroje odolné proti nárazom. Farba umelého osvetlenia nesmie rušiť alebo ovplyvňovať vnímanie svetelnej signalizácie alebo bezpečnostného značenia.

Osvetlenie pracovísk, priestorov a komunikácií musí byť umiestnené tak, aby nebolo zdrojom úrazu zamestnancov.

Pracoviská, priestory a komunikácie, na ktorých sú zamestnanci pri výpadku umelého osvetlenia osobitne vystavení nebezpečenstvu, musia byť vybavené dostatočným núdzovým osvetlením primeranej intenzity.

g) Komunikácie a nebezpečné priestory

Komunikácie vrátane schodísk, pevných rebríkov, nakladacích plošín a rámp musia byť navrhované, umiestnené, situované a riešené tak, aby zabezpečovali ľahký, bezpečný a vhodný prístup, ktorý nebude ohrozovať zamestnancov nachádzajúcich sa v ich blízkosti.

Komunikácie určené pre chodcov a na prepravu materiálu vrátane tých, ktoré sa používajú na nakladanie a vykladanie, musia byť vyhotovené so zreteľom na počet používateľov a druh činností na nich vykonávaných.

Ak sa na dopravných komunikáciách používajú dopravné prostriedky, pre chodcov musí byť vymedzený dostatočne voľný priestor alebo primerané ochranné zariadenia. Komunikácie musia byť viditeľne označené, pravidelne kontrolované a udržiavané.

Ak sa na stavenisku vyskytujú priestory s obmedzeným vstupom, také priestory musia byť označené a vybavené zariadeniami, ktoré zabránia vstupu neoprávnených osôb (zátarasy, pásky...). Na ochranu zamestnancov oprávnených vstupovať do nebezpečných priestorov musia byť vykonané primerané opatrenia. **Nebezpečné priestory musia byť viditeľne označené a zabezpečené proti ľahkému vstupu do daného priestoru.**

h) Pohyb na pracovisku

Podlahová plocha na pracovisku musí umožňovať zamestnancom voľný pohyb pri výkone ich práce so zreteľom na umiestnené zariadenia. Práce zhotoviteľa budú koordinované s prácami stavebníka, tak aby nedochádzalo k vzájomnému kríženiu pohybu pracovníkov stavebníka a zhotoviteľa.

i) Prvá pomoc

Zamestnávateľ musí zabezpečiť, aby prvú pomoc mohol kedykoľvek v prípade potreby poskytnúť odborne spôsobilý zamestnanec, ktorý je vždy k dispozícii. Musia byť prijaté opatrenia na zabezpečenie lekárskej pomoci a zabezpečenie odvozu zamestnanca postihnutého úrazom alebo náhlou nevoľnosťou.

Ak je to potrebné so zreteľom na rozsah prác alebo druh vykonávanej činnosti, musí byť k dispozícii jedna miestnosť alebo viac miestností na poskytovanie prvej pomoci.

Miestnosť na poskytovanie prvej pomoci musí byť vybavená základnými prostriedkami a vybavením prvej pomoci a musí byť ľahko prístupná aj na manipuláciu s nosidlami. Miestnosť na poskytovanie prvej pomoci musí byť označená v súlade s osobitným predpisom.

Prostriedky na poskytovanie prvej pomoci musia byť dostupné na všetkých miestach, na ktorých to pracovné podmienky vyžadujú.

Prostriedky na poskytovanie prvej pomoci musia byť označené a ľahko prístupné. Adresa a telefónne číslo miestnej záchranej služby musia byť viditeľne umiestnené na miestach s prostriedkami na poskytovanie prvej pomoci.

j) Zariadenia na osobnú hygienu

Zhotoviteľ si zabezpečí potrebné množstvo hygienických zariadení - WC, prípadne prenosných chemických záchodov a umývadiel s tečúcou vodou (v prípade potreby teplou), ktoré musia byť zaistené pre všetkých pracovníkov na pracovisku v súlade s prílohou č. 3 k Nariadeniu vlády SR č. 396/2006 Z. z. (Počet WC pre pracovníkov má byť nasledovný: 1 sedadlo pre 10 osôb, 2 sedadlá pre 11 až 50 osôb a 3 sedadlá pre 51 až 100 osôb atď.).

Sústava dodávky pitnej vody podlieha súhlasu hygienických orgánov pred začatím užívania.

Každý zhotoviteľ je plne zodpovedný za to, že jeho kontrolní a výkonní pracovníci dodržia na stavbe uplatňované pravidlá a požiadavky a riadne používajú hygienické zariadenia.

Všetky stravovacie a hygienické zariadenia musia byť vybavené v súlade so slovenskými predpismi a hygienickými smernicami.

10.3 Zabezpečovanie BOZP pre práce, ktoré budú zhotoviteľa vykonávať na objektoch vyhradené technické zariadenia

Vyhláška MPSVaR SR č. 508/2009 Z. z. definuje niektoré špeciálne zariadenia, ktoré vyžadujú osobitný režim (tlakové zariadenia, zdvíhacie zariadenia, elektrické zariadenia a plynové zariadenia). Tieto práce môžu vykonávať len zhotovitelia, ktorí majú oprávnenie od inšpektorátu práce a technickej inšpekcie.

Tieto zariadenia môžu byť uvedené do činnosti len po predpísaných kontrolách a skúškach vykonaných oprávnenou osobou.

Osoba zodpovedná za montáž a servis vyhradeného technického zariadenia musí mať platné oprávnenie a pravidelne vykonávať školenie na obsluhu, vrátane preskúšania.

Platné podmienky sú uvedené vo vyhláškach, zákonoch alebo STN.

a) Vyznačenie inžinierskych sietí

Pri projektovaní zemných prác je investor povinný zistiť všetky inžinierskej siete a iné prekážky (podzemné priestory, staré diela a pod.) z hľadiska smerového a hĺbkového uloženia. Projekt stavby musí obsahovať označenie všetkých inžinierskych sietí a iných prekážok pod zemou, na povrchu a nad zemou. Vyznačenie sietí v projekty stavby musia overiť a potvrdiť ich prevádzkovatelia. Pred odovzdaním staveniska investor písomne odovzdá a dodávateľ stavebných prác prevezme vyznačenie inžinierskych sietí a iných prekážok. V prípade, že neboli zistené žiadne inžinierske siete alebo iné prekážky, investor to potvrdí dodávateľovi stavebných prác.

Pred začatím zemných prác musí zodpovedný pracovník zabezpečiť v teréne vyznačenie trasy podzemných vedení inžinierskych sietí a iných prekážok. Pracovníci, ktorí budú vykonávať zemné práce, musia byť oboznámení s druhom inžinierskych sietí, ich trasami a hĺbkou a ich ochrannými pásmami. To platí aj pre trasy inžinierskych sietí v blízkosti staveniska, ktoré by mohli byť stavebnou činnosťou narušené.

Pri odstraňovaní porúch, pri haváriách, pri jednoduchých ručných prácach, pri ktorých sa nespracúva výkresová časť projektovej dokumentácie, spôsob zabezpečenia inžinierskych sietí a bezpečnosť práce určí zodpovedný pracovník dodávateľa stavebných prác.

b) Murárske práce

Pri vykonávaní murárskych prác musia zhotovitelia, subdodávatelia a živnostníci vykonávať tieto práce na základe spracovaných technologických a pracovných postupov, s ktorými musia byť zamestnanci zhotoviteľa riadne a preukázateľne oboznámení. V prípade použitia chemických prísad do malty sa pri práci musia dodržiavať bezpečnostné opatrenia určené výrobcom. Materiál na murovanie musí byť uložený tak, aby na prácu zostal voľný pracovný priestor najmenej 0,6 m široký. Pri murovaní pod úroveň terénu sa steny výkopov musia zabezpečiť proti zosunutiu a rešpektovať ustanovenia STN 732310.

Osadzovanie konštrukcií, predmetov a technologických zariadení sa musí z hľadiska stability muriva riešiť v projekte stavby. Počas murovania zhotoviteľ musí rešpektovať ustanovenia Vyhlášky MPSVaR č. 147/2013 Z.z.

c) Elektrické zariadenia

Všetky elektrické káble musia byť zhotovené podľa platných predpisov a riadne označené. Káble sa nesmú pokladať alebo zavesovať priamo na kovové konštrukcie, prípadne s využitím kovových neizolovaných úchytiiek. Káble položené na kovové podlahy je nevyhnutné chrániť proti mechanickému poškodeniu. Všetky káble križujúce pešiu alebo jazdnú komunikáciu musia byť zodpovedajúcim spôsobom chránené:

- pevným a spoľahlivým zakotvením a prekrytím,
- vyvesením vo výške najmenej 2,5 m.

Rozvody elektriny na stavbe - pracovisku (s využitím prenosných stavebných rozvádzačov) musia byť riešené rýchlym odpojením od zdroja:

- s prúdovým chráničom o vybavovacom prúde do 30 mA na zásuvkových obvodoch (menovaného prúdu 65 A),
- pre vyššie prúdy s elektrickým oddelením ochrannými transformátormi a pod.,
- napájaním bezpečným malým napätím SELV.

Všetky elektrické zariadenia musia byť vyhotovené s dvojitou izoláciou.

Pri prácach alebo v blízkosti elektrického zariadenia vysokého napätia nad 1 kV a veľmi vysokého napätia približovať sa telom /zdvihnutou alebo predpaženou rukou/ alebo predmetom k nekrytým živým častiam elektrického zariadenia pod napätím bližšie ako :

2m u zariadení od 1 kV do 35 kV,
3m u zariadení od 35 kV do 110 kV,
4m u zariadení od 110 kV do 220 kV,
5m u zariadení od 220 kV do 400 kV.

Pracovať na vypnutých zariadeniach vysokého napätia a veľmi nízkeho napätia s dohľadom v blízkosti častí pod napätím môžu pracovať pod dozorom pracovníka, znalého s vyššou kvalifikáciou vo vzdialenosti:

50cm u zariadení
90cm u zariadení
170cm u zariadení
250cm u zariadení
450cm u zariadení
do 10 kV, od 10 kV do 35
kV, od 35 kV do 110 kV,
od 110 kV do 220 kV, od
220 kV do 400 kV.

d) Práce vo výškach

Práce vo výškach a nad voľnou hĺbkou môžu vykonávať len pracovníci, ktorí majú zdravotnú spôsobilosť pre práce vo výškach , musia byť školení raz za 12 mesiacov , musia byť overené ich znalosti a musia byť vybavení potrebnými OOPP.

Ochrana pracovníkov proti pádu sa musí vykonávať kolektívnym alebo osobným zabezpečením nezávisle od výšky na všetkých pracoviskách, kde hrozí nebezpečenstvo poškodenia zdravia. Kolektívna ochrana je vždy uprednostňovaná pred osobnou ochranou.

Od výšky 1,5 m sa musia vykonávať technicko-bezpečnostné opatrenia. Pri prácach vo výškach je potrebné riešiť pracovisko kolektívnym zabezpečením a v ojedinelých prípadoch, keď sa nedá zabezpečiť kolektívne zabezpečenie, musí sa riešiť osobné zabezpečenie bezpečnostným postrojom.

Materiál, náradie a pomôcky sa musia uložiť, prípadne skladovať vo výškach tak, aby po celý čas uloženia boli zabezpečené proti pádu, skĺznutiu alebo zhodeniu vetrom.

Konštrukcie na prácu vo výškach sa nesmú preťažovať. Hmotnosť materiálu, zariadenia, pomôcok, náradia, vrátane počtu osôb nesmie presahovať normou stanovené náhodné zaťaženie konštrukcie. Všetky konštrukcie na prácu vo výškach (lešenia) sa môžu montovať len na základe predloženého a platného certifikátu a dať do užívania len po ich úplnom ukončení a vybavení. Zhotoviteľ môže na tieto práce poveriť kvalifikovaných pracovníkov s platným lešenárskym preukazom a vyznačeným typom lešenia. Pri montáži a demontáži lešenia sa zo strany montážnej čaty musí zaistiť zákaz vstupu tretej osoby na lešenie.

e) Pád predmetov

Zamestnanci musia byť chránení pred pádom predmetov kolektívnymi ochrannými prostriedkami, ak je to technicky možné. Materiály a pracovné zariadenia sú uložené alebo navrhnuté tak, aby nemohli skĺznuť alebo zrútiť sa. Ak je to potrebné, na stavenisku, pracovisku sú umiestnené zastrešené priechody alebo je zabránený prístup k nebezpečným priestorom.

Materiál, náradie a pomôcky sa musia uložiť, prípadne skladovať vo výškach tak, aby po celý čas uloženia boli zabezpečené proti pádu, skĺznutiu alebo zhodeniu vetrom počas práce i po jej ukončení. Konštrukcia na prácu vo výškach sa nesmie preťažovať. Hmotnosť materiálu, zariadenia, pomôcok, náradia, vrátane počtu osôb nesmie presahovať normou určené náhodné zaťaženie konštrukcie. Priestory, nad ktorými sa pracuje, musia sa bezpečne zaistiť, aby nedošlo k ohrozeniu pracovníkov a iných osôb. Za bezpečné zaistenie ohrozených priestorov možno považovať:

a) vylúčenie prevádzky,

b) využitie ochrannej konštrukcie v úrovni práce vo výške alebo použitie záchytnéj konštrukcie,

c) ohrazenie dvojtyčovým zábradlím minimálnej výšky 1 m s tyčami upevnenými na nosných stĺpoch s dostatočnou stabilitou, na krátkodobé práce s jednoduchým náradím a pracovnými pomôckami, ak nepresiahnu pracovný rozsah jednej zmeny, stačí vymedziť ohrozený priestor jednotyčovým zábradlím, prípadne lanom upevneným vo výške 1 m,

d) stráženie priestoru určeným pracovníkom (pracovníkmi) počas ohrozenia.

Ochranné pásmo vymedzujúce ohrazením ohrozený priestor, musí mať šírku od okraja pracoviska alebo pracovnej podlahy najmenej:

1. 1,5 m pri práci vo výške od 3 do 10 m vrátane,
2. 2 m pri práci vo výške nad 10 do 20 m vrátane,
3. 2,5 m pri práci vo výške nad 20 do 30 m vrátane,
4. 1/10 výšky objektu pri práci vo výške nad 30 m.

V miestach dopravy materiálu do výšky pomocou kladiek (ručne alebo strojovo) sa ohrozené pásmo rozširuje o 1 m na všetky strany od pôdorysného profilu dopravovaného bremena.

Zhadzovanie predmetov, zvyškov stavebných látok a materiálu na nižšie položené pracoviská, komunikácie alebo podobné plochy je dovolené len za predpokladu, že:

1. miesto dopadu bude zabezpečené proti vstupu osôb (ohrazením, vylúčením prevádzky, strážením) a jeho okolie chránené proti prípadnému odrazu alebo rozstreku zhodeného predmetu alebo materiálu,
2. materiál sa bude zhadzovať uzavretým zariadením až na miesto uloženia.

Je zakázané zhadzovať predmety, pri ktorých nemožno bezpečne predpokladať miesto dopadu (plechy, krytina, dosky a pod.) alebo predmety, ktoré by mohli strhnúť pracovníka z výšky.

Ak pri zhadzovaní materiálu vzniká prašnosť alebo iný nežiaduci účinok, musia sa urobiť ochranné opatrenia.

f) Montážne práce

Príprava montáže

Dodávateľ stavebných prác musí vypracovať technologický postup montáže ním montovaných stavebných i technologických konštrukcií, ktorý musí obsahovať časový sled montážnych záberov, podmienky nasadenia a pohyb mechanizačných prostriedkov, zásadné riešenie prístupu pracovníkov k stykovým uzlom, vrátane ich ochrany a zabezpečenie dotknutých pracovísk. Na opakované montáže postačí spracovať typové technologické postupy.

Pri spracovaní technologického postupu montáže je potrebné voliť nadväznosť jednotlivých prác tak, aby v rôznych výškových úrovniach (etážach) bolo možné využiť trvalé zastropenie ako východiskovú úroveň na nadväzujúce montážne operácie. Pri spracúvaní technologického postupu montáže sa musia určiť podmienky na osobné alebo kolektívne zabezpečenie pracovníkov proti pádu. Technologický postup montáže sa musí pred začatím prác prerokovať s vedúcim montáže alebo pracovníkom povereným riadením montážnych prác.

Manipulácia s bremenami

Pracovníci poverení viazaním a zavesovaním bremien musia mať kvalifikáciu viazača alebo sa musia na túto prácu zacvičiť a ich spôsobilosť sa musí pravidelne overovať. Musia byť vybavení OOPP (oranžové vesty). Pred uviazaním musí bremeno i závesné oká (háky, skrutky a pod. prehliadnuť viazač. Viazacie prostriedky sa musia v zime očistiť od snehu a námrazy. Je zakázané zdvíhať zasypané, upevnené, primrznuté alebo prilepené bremená vytrhovaním a odtrhovaním, pokiaľ nemožno zistiť bezpečne silu k tomu potrebnú alebo ak zariadenie nie je vybavené preťažovacou poistkou.

Pred zdvihom a ďalšou manipuláciou sa bremeno musí upevniť a zabezpečiť tak, aby nemohlo dôjsť k jeho pádu, prípadne pádu jeho častí. Bremeno sa nesmie uväzovať alebo zavesovať na miestach, z ktorých by sa mohlo vyšmyknúť alebo , kde by sa mohol vzájomne poškodiť viazací alebo závesný prostriedok a bremeno. Ostré hrany bremena by mohli poškodiť viazací prostriedok, preto sa musia vhodným spôsobom chrániť.

Montážny priestor musí byť zaistený ohradením a označený piktogramami. Pred vlastným zdvihom bremena sa musí preveriť bezpečnosť zavesenia bremena jeho nadzdvihnutím a skontrolovať spôsob zavesenia bremena a závesných prostriedkov. Až po tejto kontrole môže byť daný pokyn za zdvíhanie. Nikto sa nesmie zdržiavať pod dopravovanými bremenami ani v ich blízkosti. Pracovníci sa môžu k bremenu priblížiť až po jeho ustálení v mieste, kde bude osadené alebo zložené.

Pracovník, ktorý upevnil bremeno, riadi jeho zdvih až do úrovne miesta, kde bude uložené. Ďalší pokyn na pohyb bremena nad úroveň osadenia a na osadenie bremena dáva určený pracovník montážnej čaty. Ak dopravu bremena, jeho celú dráhu z miesta uviazania na miesto osadenia alebo uloženia nemôže sledovať pracovník, ktorý bremeno uviazal, musí sa medzi ním, žeriavnikom a pracovníkom ktorý bude bremeno osadzovať alebo ukladať, určiť spôsob dorozumenia sa. Určený pracovník montážnej čaty sa musí vždy presvedčiť o správnom osadení bremena. Ak pri doprave bremena k miestu montáže nemožno dosiahnuť jeho plynulý pohyb, bremeno sa musí viesť pomocnými lanami. Pomocnými lanami sa môžu bremená viesť len z bezpečného a pevného miesta. Laná sa musia upevniť spôsobom vylučujúcim ohrozenie pracovníka pri ich odopínaní. Pomocné lano sa nesmie omotať alebo inak upevniť na častiach tela pracovníka. Na zavesené bremená sa nesmie vstupovať, ani sa nesmie na ne ukladať pracovné náradie a materiál.

Viazanie bremien sa riadi osobitnými predpismi (STN 27 0143 a STN 27 0144).

g) Práce so strojmi a strojnými zariadeniami

Základné ustanovenia

Používať sa môžu len stroje a strojné zariadenia (ďalej len "stroje"), ktoré svojou konštrukciou, zhotovením a technickým stavom zodpovedajú predpisom na zaistenie bezpečnosti práce(nakladače, rýpadlá, UNC a pod.)

Stroje sa môžu používať iba na účely, na ktoré sú technicky spôsobilé v súlade s podmienkami určenými výrobcom a technickými normami.

Zhotoviteľ stavebných a montážnych prác je povinný vydať pokyny na obsluhu a údržbu strojov, ktoré obsahujú požiadavky na zaistenie bezpečnosti práce a prevádzky.

Pokyny na obsluhu a údržbu musia podľa druhu stroja obsahovať:

- povinnosti obsluhy pred začatím prevádzky stroja ,
- povinnosti obsluhy počas prevádzky stroja,
- rozsah, lehoty a spôsob vykonávanej údržby, vrátane revízií,
- spôsob zabezpečenia stroja počas prevádzky, pri premiestňovaní, odstavovaní z prevádzky, opravách a proti nežiaducemu uvedeniu do chodu,
- spôsob dorozumievania a dodávania návěstí,
- umiestnenie a zabezpečenie stroja po skončení prevádzky,
- zakázané úkony a činnosti,
- spôsob a rozsah záznamov o prevádzke a údržbe stroja.

Obsluha strojov

Stroje môže samostatne obsluhovať len pracovník, ktorý má pre túto činnosť príslušnú spôsobilosť.

Pracovník určený na obsluhu stroja (ďalej len "obsluha") musí byť najmenej raz za 24 mesiacov školený a preskúšaný z predpisov na zaistenie bezpečnosti práce. Ak má stroj charakter vyhradeného technického zariadenia, musí obsluha spĺňať aj požiadavky určené na jeho obsluhu.

Zdvíhacie zariadenia

Zakázané manipulácie

Pri obsluhu zdvíhacích zariadení a preprave bremien je zakázané najmä:

- porušovať Zákazy uvedené na výstražných tabuľkách,
- používať na výstup, prestup alebo zostup zo zdvíhacieho zariadenia cesty, ktoré nie sú na tento účel určené alebo vystupovať na zdvíhacie zariadenie zo zeme pri zapnutom hlavnom spínači,
- násilne vyťahovať prostriedky na viazanie alebo zavesovanie spod bremien,
- prepravovať bremená nad pracujúcimi alebo v ich nebezpečnej blízkosti, nad pohybujúcimi sa dopravnými prostriedkami,
- dopravovať nebezpečné bremená (tlakové nádoby a pod.) magnetom,
- zdvíhať alebo premiestňovať osoby na háku alebo na zavesenom bremene,
- opustiť zdvíhacie zariadenie po skončení smeny alebo cez pracovnú prevádzku, pri zapnutom žeriavovom spínači, pri zavesenom bremene na háku, pri zdvihnutom naplnenom drapáku alebo zaťaženom magnetu,
- pracovať so zdvíhacím zariadením v blízkosti ochranného pásma alebo vonkajším vedením bez signalizačného bezpečnostného zariadenia alebo náhradných opatrení, vstupovať do blízkosti holých vodičov alebo vykonávať akékoľvek práce na zdvíhacom zariadení pri zapnutom žeriavovom spínači.

Rebríky

Rebríky možno používať len na krátkodobé fyzicky nenáročné práce pri použití jednoduchého náradia. Pri vystupovaní alebo zostupovaní musí byť pracovník otočený tvárou k rebríku a musí mať možnosti pridržať sa ho obidvomi rukami.

Po rebríku sa nesmie vynášať alebo znášať bremeno ťažšie ako 20 kg. Na rebríkoch je zakázané pracovať nad sebou. Vystupovať a zostupovať po rebríku súčasne viacerými pracovníkmi je zakázané.

Na rebríkoch sa nesmú vykonávať práce, pri ktorých sa používajú pneumatické nástroje, vstreľovacie prístroje, reťazové pily a iné nebezpečné nástroje. Je zakázané používať rebrík ako priechodový mostík.

Najvyššia povolená dĺžka prenosných drevených rebríkov je 8 m. Ak sa má rebrík nastaviť, musia sa obidve časti bezpečne spojiť. V mieste spojenia sa nesmie meniť sklon rebríka ani vzdialenosť medzi priečkami.

Rebríky používané na výstup musia presahovať výstupnú plošinu o 1,1 m. Presah rebríka sa môže nahraďiť pevnými držadlami alebo inou pevnou časťou konštrukcie, za ktorú sa možno spoľahlivo zachytiť. Na zabezpečenie stability musí byť rebrík zabezpečený proti posunutiu, bočnému vychýleniu, prevráteniu alebo rozvretiu. Sklon jednoduchého rebríka nesmie byť menší ako 1:2,5.

Za priečkami musí byť voľný priestor najmenej 0,18 m; pri päte rebríka zo strany prístupu treba ponechať voľný priestor najmenej 0,6 m.

Na výstup a zostup medzi podlahami lešenia možno použiť aj drevené zbíjané rebríky s najväčšou dĺžkou 3,5 m s priečkami vsadenými do zdvojených postranníc, technicky dokumentované typovým výkresom a výpočtom.

Na rebríku možno pracovať len v bezpečnej vzdialenosti od horného konca rebríka, pri jednoduchom rebríku vo vzdialenosti chodidiel najviac 0,8 m; pri dvojitom rebríku najviac o 0,5 m od konca rebríka. Pri práci na rebríku musí pracovník, keď je chodidlami vo výške väčšej ako 5 m, používať osobné ochranné zabezpečenie proti pádu.

Vizuálne prehliadky rebríkov sa musia vykonať pri výdaji zo skladu alebo pri príjme do skladu a pred každým použitím. Podľa požiadaviek technických noriem dodávateľ stavebných prác je povinný pravidelne vykonávať skúšky stability a pevnosti rebríkov najmenej raz ročne. Poškodené rebríky a tie, ktoré nevyhovujú skúškam, sa nesmú používať.

Pevné rebríky musia byť zhotovené z takého materiálu a ukotvené tak, aby nemohlo dôjsť k ich deformáciám ani výkyvom.

Medzi rebríkom a akoukoľvek konštrukciou na strane výstupu sa musí ponechať voľný priestor, najmenej 0,7 m.

Medzi priečkami a stenou alebo inou konštrukciou na strane odvrátenej od výstupu sa musí ponechať voľný priestor, najmenej 0,18 m.

Dvojité rebríky musia zabezpečovať retiazky, ťahadlá a kovanie. Zabezpečenie otvorov a jám

Všetky otvory a jamy na staveniskách (pracoviskách) alebo komunikáciách, kde hrozí nebezpečenstvo pádu osôb, musia byť zakryté alebo ohradené s pôdorysným rozmerom kratšej strany alebo priemeru nad 0,25 m.

Zakrytie súvislým poklopom sa musí vykonať tak, aby ho nebolo možné pri prevádzke odstrániť alebo poškodiť. Poklop musí mať únosnosť zodpovedajúcu predpokladanej prevádzke.

h) Zakázané činnosti

Je zakázané:

1. Uviesť do chodu a používať stroj, ak sú okrem obsluhy alebo v jeho nebezpečnej blízkosti ďalší pracovníci,
2. uvádzať do chodu a používať stroj, ak je odmontované alebo poškodené niektoré ochranné zariadenia,
3. odstraňovať za chodu stroja odpad z nebezpečných miest, ak to nie je technicky riešené alebo povolené v návode na obsluhu,
4. dotýkať sa pohybujúcich sa častí strojov telom alebo predmetmi a náradím držaným v rukách okrem prípadov, ktoré pripúšťa návod na obsluhu,
5. pracovať so strojom za zníženej viditeľnosti a v noci, ak pracovný priestor stroja a pracovisko nie sú dostatočne osvetlené,
6. pracovať so strojom, v ktorého nebezpečnej blízkosti sú iné stroje alebo dopravné prostriedky s výnimkou tých, ktoré pracujú vo vzájomnej súčinnosti so strojom,
7. premiestňovať a prepravovať pracovníkov na stroji alebo v jeho pracovnom zariadení, ak to nie je výrobcom povolené,
8. pohybovať pracovným zariadením nad pracovníkmi a nad obsadenou kabínou vodiča dopravných prostriedkov,
9. pracovať so strojom a pracovným nástrojom v mieste, na ktoré nie je z miesta obsluhy vidieť a kde by mohlo nastať ohrozenie pracovníkov alebo iného zariadenia,
10. ovládať stroj nebezpečným spôsobom, ktorý vyvolá nežiadúce rozchýpanie pracovného zariadenia,
11. pohybovať sa so strojom alebo s jeho pracovným zariadením alebo inými vyčnievajúcimi časťami v ochrannom pásme elektrického vedenia, ak nie sú dodržané predpísané bezpečnostné požiadavky,
12. jazdiť cez elektrické káble, ak nie sú vhodne chránené proti mechanickému poškodeniu,
13. opustiť miesto obsluhy stroja, ak je stroj alebo jeho pracovné zariadenie v chode,
14. vykonávať údržbu, čistenie a opravy, ak nie je stroj a jeho pracovné zariadenie zabezpečené proti samovoľnému pohybu a náhodnému spusteniu a ak nie je vylúčený styk pracovníka s pohybujúcimi sa časťami stroja,
15. vykonávať opravy na pásoch stroja s pásovým podvozkom, ak nie je stroj zabezpečený proti samovoľnému pohybu,
16. pohybovať sa po stroji mimo určených prístupov,
17. vyradovať z činnosti bezpečnostné, ochranné a poistné zariadenie a meniť ich predpísané parametre,
18. fajčiť a manipulovať s otvoreným ohňom pri kontrole a čerpaní pohonných hmôt a pri používaní ľahko zápalných čistiacich prostriedkov,
19. na uľahčenie spúšťania motora používať otvorený oheň,
20. okrem osobných potrieb obsluhy umiestňovať do kabíny akékoľvek ďalšie veci (náradie, laná, schránky na mazivo, čistiace prostriedky a pod.), ak na tento účel nie je v kabíne vyhradená uzatvorená schránka,
21. zavesovať bremená na koniec háku zdvíhacieho zariadenia.

V prípade ďalších činností zhotoviteľ je povinný plniť ďalšie opatrenia vyplývajúce z Vyhlášky MPSVaR č. 147/2013 Z.z.

10.4 Protipožiarne opatrenia

Povinnosti pracovníkov

Zabezpečenie požiarnej ochrany je súčasťou zodpovednosti a povinnosti každého vedúceho zamestnanca podľa rozsahu jeho pôsobnosti. Súčasne zodpovedá za realizáciu protipožiarnych opatrení a za dodržiavanie protipožiarnych predpisov, pracovných inštrukcií, postupov a technologickej disciplíny a nepripustí ich porušenie.

Svoju zodpovednosť nemôže preniesť na svojho podriadeného alebo pracovníka v odbore požiarnej ochrany. Všetci pracovníci na stavbe sú povinní poznať a dodržiavať predpisy požiarnej ochrany, plniť stanovené úlohy na úseku prevencie, vrátane účasti na školení a odbornej príprave (vrátane preskúšania). Bez meškania musí ohlásiť nadriadenému alebo pracovníkovi požiarnej ochrany závady a nedostatky ohrozujúce požiarnu bezpečnosť.

Zákaz manipulácie s otvoreným ohňom

Ochrana pred požiarom

Práca s otvoreným ohňom a inými zdrojmi zapálenia (zváranie, pálenie, brúsenie a pod.) , ako aj používanie všetkých elektrických zariadení (vrátane batériových svietidiel, vŕtačiek, meracích zariadení a pod.) v priestoroch s nebezpečenstvom výbuchu je možné iba na základe písomného povolenia a zápisu pre prácu s otvoreným ohňom. Vystavovateľ povolenia stanoví podmienky a bezpečnostné opatrenia s ohľadom na konkrétne podmienky a mieru ohrozenia výbuchom, či požiarom a na realizované zariadenie. Práca s otvoreným ohňom v priestoroch zvýšeného rizika a ďalšej práce za mimoriadnych podmienok budú v potrebných prípadoch zabezpečované protipožiarnou asistenčnou hliadkou - samostatne pre každú požiarne nebezpečnú prácu. Následný dozor po ukončení zvaračských prác (na potrebný čas - najmenej na 8 hodín) organizuje na vyčlenených pracoviskách zhotoviteľ. Dozor vykonáva člen protipožiarnej asistenčnej hliadky, trvale alebo v určených časových intervaloch - podľa rizika požiaru. Následný dozor po ukončení práce s otvoreným ohňom na nevyčlenených pracoviskách určí vystavovateľ povolení na prácu. Skladové objekty s uloženými horľavými látkami, bunky sociálneho zariadenia, kancelárske bunky majstrov a objektov vedenia stavby musia byť vybavené (zabezpečené) prenosnými hasiacimi prístrojmi. Všetky podložky, zásteny a plachty pre zvaračov musia byť z nehorľavého materiálu. Musia zaistiť ochranu proti prieniku žeravých častíc do priestoru zvonku zvaracieho pracoviska.

Pojazdné strojné zariadenia, vrátane zvaracích agregátov, ktoré je vybavené spaľovacím motorom, musí byť riadne uzemnené a trvalo vybavené hasiacim prístrojom.

Hasiaci prístroj musí byť každoročne kontrolovaný oprávnenou osobou a riadne označený.

Požiarne hydranty, vecné prostriedky a zariadenie OPP (ako sú hasiace prístroje a hadice) a ostatné zariadenia pre havarijné situácie musia byť trvalo prístupné a plne použiteľné. Vo vzdialenosti do 3 m musí zostať voľný priestor.

Zneškodnenie odpadu pálením na stavbe je prísne zakázané.

Elektrické ohrievače v kanceláriách, dielňach, pracovných priestoroch a pod. musia byť v dobrom stave a pravidelne kontrolované v súlade s STN 33 1500.

Zneškodnenie horľavých alebo jedovatých látok musí byť vykonané v súlade so zásadami pre zneškodňovanie nebezpečného odpadu pod odborným dohľadom. Nesmú byť vypustené do fekálnej alebo splaškovej kanalizácie. V priestoroch výrobných jednotiek a vo vzdialenosti do 10 m od všetkých pracovísk s otvoreným ohňom (i dočasných) nesmú byť umiestnené pohotovostné zásoby tlakových fliaš a farieb. Horľavé alebo vznetlivé látky ako pohonné hmoty, čistiace prostriedky atď. musia byť riadne skladované v uzatvorených nádobách, jasne označených oddelene od iného materiálu a mimo pracovné priestory. Skladovacie priestory musia byť zreteľne označené výstražnými značkami zákazu fajčenia. Skladovanie musí zodpovedať STN 65 0201.

Pre balenie a povrchovú ochranu inštalovaných zariadení a konštrukčných dielov nesmú byť použité výrobky z PE - fólie a iných umelých hmôt bez testu na ohňovzdornosť (odolnosť proti samovoľnému šíreniu plameňa).

Po uplynutí pracovnej doby je nutné celý pracovný priestor skontrolovať a zaistiť proti riziku požiaru od tlejúceho odpadu, zvyškov zvracacích materiálov, dreva, papiera a pod. Žiadne stroje, ohrievače, svietidlá a iné zariadenie nesmie zostať v chode. Všetky skrine na náradie a dvere musia byť zamknuté. Na stavbe a v ďalších pracovných priestoroch, ako aj v kanceláriách a sociálnych bunkách to uskutočnia vedúci zamestnanci.

Východy a prístupy k nim musia byť trvalo voľné, prechádzajúce pešie cesty, uličky a chodby, ktoré vedú samostatne, aspoň ku dvom východom, musia byť udržiavané priechodné. Všetky únikové cesty musia mať šírku najmenej 0,75 m.

10.5 Rôzne ustanovenia

Okolie a obvod staveniska musia byť označené a usporiadané tak, aby boli jasne viditeľné a identifikovateľné.

Pre zamestnancov pracujúcich na stavenisku musí byť zabezpečené dostatočné množstvo pitnej vody alebo iné vhodné nealkoholické nápoje.

11 ZÁVER

11.1 Záväznosť

Tento Plán BOZP na stavenisku je platný v rámci stavby „Plynová kotolňa Staré grunty 55 Bratislava „ - modernizácia“.

Je záväzný pre investora, stavebníka, (pod)zhotoviteľov a všetkých ich zamestnancov. Vzťahuje sa taktiež primerane aj na osoby, ktoré sa s ich súhlasom zdržiavajú v priestoroch a objektoch staveniska.

(Pod)zhotovitelia sú povinní v náležitom rozsahu oboznámiť s preventívnymi opatreniami zahrnutými v tomto pláne všetkých svojich zamestnancov a personál a vyžadovať ich dodržiavanie. O oboznámení musí byť vyhotovený písomný záznam. Pre tento účel zabezpečí stavbyvedúci distribúciu plánu všetkým (pod)zhotoviteľom.

12 Prílohy:

Príloha č. 1: Zásady BOZP pre výkon prác s osobitným nebezpečenstvom

Práce s osobitným nebezpečenstvom na predmetnej stavbe sú:

1. práce, pri ktorých sú zamestnanci vystavení nebezpečenstvu pádu z výšky, kde sa riziko zvyšuje charakterom práce, použitým pracovným postupom alebo podmienkami pracovného prostredia na stavenisku,
  2. montáž alebo demontáž konštrukčných prvkov.
- a) Pri stavebných prácach s osobitným nebezpečenstvom - práca vo výške a nad voľnou hĺbkou sa na všetkých pracoviskách osoba vykonávajúca stavebné práce zabezpečuje proti pádu počas celej doby výkonu prác
- od výšky 1,5 m,
  - do voľnej hĺbky, kde hrozí utopenie, zapadnutie v jamách a nádržiach s vodou, vápnom, maltou, zasypanie materiálom alebo iné nebezpečenstvo poškodenia zdravia
- kolektívnym zabezpečením alebo osobným ochranným pracovným prostriedkom proti pádu. Druh a spôsob zabezpečenia, v prípade použitia OOPP proti pádu aj určenie kotviacich bodov určí zhotoviteľ podľa konkrétnych požiadaviek v bezpečnom pracovnom postupe.
- b) Pri stavebných prácach s osobitným nebezpečenstvom sa vykonávajú opatrenia na zamedzenie vstupu osôb, ktoré tam neplnia pracovné úlohy, do ohrozených priestorov, najmä poškodených inžinierskych sietí. Za splnenie požiadavky zodpovedá zhotoviteľ.
- c) Stavebné práce s osobitným nebezpečenstvom môže osoba vykonávať, len ak sa v jej blízkosti nachádza mimo ohrozeného priestoru ďalšia osoba určená zhotoviteľom, ktorá je schopná poskytnúť pomoc alebo privolať pomoc.
- d) Podrobnosti
- d) Podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri stavebných prácach a prácach s nimi súvisiacich (ďalej len „stavebné práce“) a podrobnosti o odbornej spôsobilosti na výkon niektorých pracovných činností ustanovuje Vyhláška MPSVaR SR č. 147/2013 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri stavebných prácach a prácach s nimi súvisiacich a podrobnosti o odbornej spôsobilosti na výkon niektorých pracovných činností, hlavne:

Stavenisko

1. Vymedzenie a príprava staveniska

1.1. Pri vymedzovaní staveniska sa musí prihliadať na bezpečnosť priestorov a komunikácií v okolí staveniska a na bezpečnosť ďalších priestorov dotknutých stavebnými prácami.

1.2. Stavenisko v zastavanom území obce musí byť oplotené do výšky najmenej 1,8 m. Líniová stavba alebo stavenisko, na ktorom sa vykonávajú krátkodobé práce, v zastavanom území obce sa ohradia dvojtyčovým zábradlím vysokým najmenej 1 m alebo sa zabezpečia iným vhodným bezpečnostným opatrením.

1.3. Pri prácach vykonávaných na verejných komunikáciách, ktoré z prevádzkových dôvodov alebo technologických dôvodov nemožno ohradiť, bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci sa zabezpečí iným spôsobom, najmä riadením premávky na týchto komunikáciách alebo strážením počas trvania ohrozenia.

1.4. Pracovisko, na ktorom sa vykonávajú práce iba z lešenia, debnenia, pracovných plošín alebo ak sa používa osobný ochranný pracovný prostriedok proti pádu, musí sa vymedziť a zabezpečiť ohradením dvojtyčovým zábradlím s výškou najmenej 1 m s tyčami upevnenými na nosných stĺpoch s dostatočnou stabilitou; na krátkodobé práce s jednoduchým náradím a pracovnými pomôckami, ak nepresiahnu pracovný rozsah jednej pracovnej zmeny, stačí vymedziť ohrozený priestor jednotyčovým zábradlím, prípadne lanom upevneným vo výške 1 m, alebo strážením priestoru počas ohrozenia osobou určenou zhotoviteľom.

1.5. Všetky vstupy na stavenisko sa musia označiť bezpečnostným a zdravotným označením podľa osobitného predpisu (NV SR č. 387/2006 Z. z.) so zákazom vstupu na stavenisko osobám, ktoré tam neplnia pracovné úlohy.

2. Komunikácie

2.1. Pred začatím staveniskovej dopravy a pri jej podstatnej zmene sa musia skontrolovať prejazdne profily a prevádzkové podmienky komunikácií. Nevyhovujúce komunikácie sa musia upraviť do bezpečného prevádzkového stavu.

2.2. Šírka komunikácie určenej pre chodcov na stavenisku musí byť najmenej 0,75 m a pri obojsmernej premávke najmenej 1,5 m.

2.3. Prekážky na dopravných komunikáciách ovplyvňujúce bezpečný prejazd, ako aj zákaz vjazdu a koniec cesty, sa musia označiť bezpečnostným a zdravotným označením podľa osobitného predpisu. (NV SR č. 387/2006 Z. z.)

3. Zabezpečenie otvorov a jám

3.1. Otvory a jamy na stavenisku alebo komunikácii, kde hrozí nebezpečenstvo pádu osôb, musia byť vždy zakryté alebo ohradené pevným dvojtyčovým zábradlím vysokým najmenej 1 m.

3.2. Zakrytie otvoru a jamy súvislým poklopom sa musí vykonať tak, aby ho nebolo možné pri prevádzke odstrániť alebo poškodiť. Únosnosť súvislého poklopu musí zodpovedať predpokladanej prevádzke.

3.3. Otvory a jamy, v ktorých sa bezprostredne vykonávajú práce, sa nezakrývajú. Ak sa v blízkosti týchto otvorov a jám zdržujú ďalšie osoby vykonávajúce práce, musia byť otvory a jamy ohradené alebo strážené počas trvania ohrozenia.

4. Zvislé komunikácie

4.1. Plochy všetkých schodísk a šikmých rámp na stavenisku musia mať nešmykľavý povrch. Voľné okraje, kde hrozí pád osôb z výšky alebo do hĺbky, musia byť zabezpečené pevným dvojtyčovým zábradlím vysokým najmenej 1 m.

4.2. Rebrík možno používať len na krátkodobé a fyzicky nenáročné práce pri použití jednoduchého náradia, pri ktorých sa osoba vykonávajúca stavebné práce môže pridržovať aspoň jednou rukou alebo je zabezpečená proti pádu.

4.3. Na rebríku sa nesmú vykonávať práce, pri ktorých sa používa pneumatische náradie, vstreľovací prístroj, reťazová píla a iné nebezpečné náradie.

4.4. Po rebríku sa nesmie vynášať alebo znášať bremeno ťažšie ako 20 kg. Na rebríkoch sa nesmie pracovať nad sebou. Vystupovať a zostupovať po rebríku nesmie súčasne viac osôb. Pri vystupovaní alebo zostupovaní je osoba vykonávajúca stavebné práce otočená tvárou k rebríku a pridrža sa ho oboma rukami.

4.5. Rebrík sa nesmie používať ako prechodový mostík a nesmie sa nadstavovať.

4.6. Prenosný drevený rebrík používaný pri stavebnej práci môže byť dlhý najviac 8 m.

4.7. Rebríky používané na výstup musia presahovať výstupnú plošinu najmenej o 1,1 m; to neplatí, ak sa možno spoľahlivo zachytiť o pevné držadlo alebo inú pevnú časť konštrukcie. Na zabezpečenie stability musí byť rebrík zabezpečený proti posunutiu, bočnému vychýleniu, prevráteniu alebo rozovretiu. Sklon jednoduchého rebríka nesmie byť menší ako 2,5 : 1.

4.8. Za priečkami rebríka musí byť voľný priestor najmenej 0,18 m; pri päte rebríka zo strany prístupu musí byť voľný priestor najmenej 0,6 m.

4.9. Na výstup a zostup medzi podlahami lešenia možno výnimočne použiť drevený zbíjaný rebrík s najväčšou dĺžkou 3,5 m s priečkami vsadenými do zdvojených postranníc, ktorý bol vyrobený podľa dokumentácie obsahujúcej výkres a výpočet.

4.10. Na rebríku možno pracovať len na bezpečnom mieste rebríka; pri jednoduchom rebríku vo vzdialenosti chodidiel najmenej 0,8 m pod miestom horného opretia rebríka a pri dvojitom rebríku vo vzdialenosti chodidiel najmenej 0,5 m od horného konca rebríka. Pri práci na rebríku a pohybe po rebríku, ak sú chodidlá vo výške väčšej ako 5 m, sa musí použiť osobný ochranný pracovný prostriedok proti pádu, ktorý nesmie byť ukotvený o prenosný rebrík.

4.11. Vizuálna prehliadka rebríka sa vykoná pri výdaji zo skladu alebo pri príjme do skladu a pred každým použitím. Skúška rebríka sa vykonáva najmenej raz ročne; o vykonanej skúške sa vyhotoví záznam. Poškodené a neúplné rebríky sa nesmú používať.

4.12. Pojazdne rebríky sa pred použitím musia stabilizovať oporami na dostatočne únosnom podklade.

5. Prerušenie stavebných prác

5.1. Stavebné práce možno prerušiť až po vykonaní nevyhnutných opatrení na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci na konkrétnom pracovisku na stavenisku, najmä po zabezpečení stability pracoviska a priestorovej tuhosti konštrukcie, zabezpečení otvorov, jám a voľných okrajov proti pádu pri práci vo výške a nad voľnou hĺbkou a zabezpečení bezpečného stavu pracovného prostriedku)

5.2. Stavebné práce sa musia prerušiť, ak je ohrozená osoba, stavba, časť stavby alebo jej okolie v dôsledku zhoršených poveternostných podmienok, nevyhovujúceho technického stavu konštrukcie, stroja, nástroja alebo prístroja, v dôsledku prírodných živlov alebo iných nepredvídaných okolností. Po posúdení dôvodov prerušenia stavebných prác zodpovedná osoba rozhodne o ich prerušení.

5.3. O prerušení stavebných prác podľa odseku 2 a o vykonaných nevyhnutných opatreniach na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci zodpovedná osoba vyhotoví záznam. Vo výkone stavebných prác možno pokračovať až na základe pokynu zodpovednej osoby.

5.4. Prerušenie prác vo výške a nad voľnou hĺbkou

5.4.1. Práca vo výške a nad voľnou hĺbkou v priestoroch nechránených proti poveternostným vplyvom sa musí prerušiť pri

5.4.2. búrke, silnom daždi, snežení, tvorení námrazy,

5.4.3. vetre s rýchlosťou od 8 m.s-1 (5. Bf stupeň), ak ide o práce vykonávané na zavesených konštrukciách, na rebríkoch, ak sú chodidlá vo výške viac ako 5 m a pri použití osobného ochranného pracovného prostriedku proti pádu,

5.4.4. vetre s rýchlosťou od 10, 8 m.s-1 (6. a vyšší Bf stupeň),

5.4.5. viditeľnosti menej ako 30 m,

5.4.6. teploty prostredia menej ako -10 o C alebo viac ako + 43 o C.

5.5. Pri prerušení prác musia byť všetky voľné časti zariadení, konštrukcie ako aj zdvíhacie prostriedky riadne zakotvené.

5.6. V prípade prác za zníženej viditeľnosti, tmy, sa môžu práce vykonávať len pri zabezpečení osvetlenia, celého pracovného priestoru vrátane obslužných priestorov v zmysle STN 36 0004 o intenzite min. 160 Luxov.

6. Skladovanie materiálov

6.1. Pri skladovaní materiálov sa musí zaistiť ich bezpečný prísun a odber v súlade s postupom stavebných prác. Skládka, skladisko a iné miesto na uskladnenie materiálu sa nesmú umiestňovať v priestoroch trvale ohrozovaných dopravou bremien, prácou vo výške a nad voľnou hĺbkou a na komunikáciách, ak by prekážali ich prevádzke, ak nie je v dokumentácii stavieb určené inak.

6.2. Skládka a skladisko sa musia označiť značkou „Nepovolaným vstup zakázaný“ podľa osobitného predpisu.

6.3. Skladovacia plocha musí byť spevnená, rovná, odvodnená a dostatočne únosná.

6.4. Rozmiestnenie a umiestnenie skladovaných materiálov, šírka a únosnosť komunikácií musia zodpovedať spôsobu skladovania, najmä používanej mechanizácii.

6.5. Po celý čas skladovania musí byť zabezpečená stabilita skladovaného materiálu, najmä podložkami, zarážkami, oporami, stojanmi, klinmi alebo previazaním.

6.6. Konštrukčné prvky, ktoré na seba pri skladovaní tesne priliehajú a nemajú časti, ktoré by umožnili bezpečné uchopenie, najmä oká alebo dráždlá, musia byť uložené na podložkách. Ako podklad sa nesmie používať guľatina alebo vrstvené podložky.

7. Spôsob skladovania

7.1. Sypký materiál sa môže voľne ukladať mechanizovaným spôsobom do akejkoľvek výšky, ak sa bude odoberať mechanizovaným spôsobom. Pri odoberaní materiálu sa musí zamedziť vytváraniu previsov. Ak sa vytvorí stena, sypký materiál sa musí odoberať tak, aby výška steny nebola vyššia ako 9/10 dovoleného dosahu nakladacieho stroja.

7.2. Sypký materiál sa pri ručnom spôsobe môže ukladať len do výšky 2 m. Pri ručnom odbere alebo odbere zhŕňacou mechanickou lopatou z hromád vyšších ako 2 m sa musí miesto odberu upraviť tak, aby nevznikali previsy a výška steny nebola vyššia ako 1,5 m.

7.3. Na skládke sypkých materiálov so spodným odoberaním sa osoby nesmú zdržiavať v nebezpečnej blízkosti odberného miesta.

7.4. Kusový materiál pravidelných tvarov sa môže ručne ukladať do výšky 2 m tak, aby vrstvy materiálu boli prekladané na zabezpečenie stability. Kusový materiál nepravidelných tvarov, najmä lomový kameň a nepravidelné tvarovky, sa môže ručne ukladať do výšky 1,5 m.

7.5. Oblé predmety sa môžu ručne ukladať do výšky 2 m, ak je zabezpečená ich stabilita. Rúry a guľatina sa musia zabezpečiť proti rozvaleniu.

7.6. Dielce, materiály a predmety sa musia upínať a odopínať zo zeme alebo z bezpečných plošín alebo podláh tak, aby sa neupínali alebo neodopínali vo väčšej pracovnej výške ako 1,5 m. Upínanie a odopínanie dielcov pri použití rebríkov sa podrobne upraví v technologickom postupe.

7.7. S dielcami, materiálmi a predmetmi nemožno počas prenášania zdvíhacím zariadením manipulovať a usmerňovať ich pohyb priamo rukami.

Ostatné podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci na stavenisku sú uvedené v prílohe č. 1 Vyhlášky č. 147/2013 Z. z..

Zemné práce

1. Zabezpečenie výkopu

1.1. Výkop v zastavanom území obce na verejných priestranstvách a výkop v uzavretých objektoch, kde sa súčasne vykonávajú aj iné práce, musí byť zakrytý alebo na hrane inak zabezpečený proti pádu. Ak je zabezpečenie vo vzdialenosti väčšej ako 1,5 m od hrany výkopu, za vyhovujúcu zábranu sa považuje jednotýčové zábradlie vysoké najmenej 1 m, nápadná prekážka vysoká najmenej 0,9 m alebo materiál z výkopu uložený v kyprom stave do výšky najmenej 0,9 m.

1.2. Okraje výkopu sa nesmú zaťažovať do vzdialenosti 0,5 m od hrany výkopu. Hranice šmykového klinu sa musia určiť v projektovej dokumentácii. V priestore šmykového klinu výkopu sa na povrchu terénu nesmú vykonávať stavebné práce a iné práce, umiestňovať objekty a zariadenia staveniska, stroje a materiál okrem prípadov, keď je to vzhľadom na spôsob zabezpečenia stability steny výkopu a výpočtu uvedené v projektovej dokumentácii.

1.3. Pri prerušení zemných prác sa zabezpečí pravidelná kontrola a údržba zábran, paženia, priechodov, výstražných a osvetľovacích telies.

2. Výkopové práce

2.1. Pri súbežnom strojovom a ručnom vykonávaní zemných prác sa nikto nesmie zdržiavať v nebezpečnom dosahu stroja.

2.2. Ak osoba obsluhujúca stroj nemá dostatočný výhľad na všetky miesta ohrozeného priestoru, nesmie pokračovať v práci.

2.3. Pri ručnom vykonávaní výkopových prác musia byť osoby vykonávajúce stavebné práce rozmiestnené tak, aby sa navzájom nemohli ohroziť.

2.4. Pri doprave materiálu do výkopu alebo z výkopu sa nesmie nikto zdržiavať v ohrozenom priestore.

2.5. Pri zistení nebezpečných predmetov, munície alebo výbušnín sa musia práce zastaviť až do odstránenia týchto predmetov.

3. Ručná doprava zemín

3.1. Na dopravu zeminy fúrikom alebo japonkou sa musí urobiť dostatočne široká a pevná dopravná komunikácia so sklonom najviac 1 : 5 bez prudkých prechodov a s nešmyklavým povrchom.

3.2. Pri dopravovaní zásypov fúrikom do výkopu hlbokého viac ako 1,5 m sa musí na okraji výkopu zriadiť pevná zárážka s výškou najmenej 0,15 m.

Ostatné podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri zemných prácach sú uvedené v prílohe č. 2 Vyhlášky č. 147/2013 Z. z..

Práca vo výške a nad voľnou hĺbkou

1. Zabezpečenie proti pádu

1.1. Pri práci vo výške a nad voľnou hĺbkou sa na všetkých pracoviskách a komunikáciách osoba vykonávajúca stavebné práce zabezpečuje proti pádu kolektívnym zabezpečením alebo osobným ochranným pracovným prostriedkom proti pádu

a) od výšky 1,5 m,

b) do voľnej hĺbky, kde hrozí utopenie, zapadnutie v jamách a nádržkách s vodou, vápnom, maltou, zasypanie materiálom alebo iné nebezpečenstvo poškodenia zdravia.

1.2. Zabezpečenie proti pádu od výšky 1,5 m sa nevyžaduje, ak pracovisko alebo komunikácia je vymedzená zábranou umiestnenou vo vzdialenosti najmenej 1,5 m od hrany pádu.

2. Kolektívne zabezpečenie

2.1. Kolektívne zabezpečenie, ktorým sú ochranné a záchytné konštrukcie, napríklad zábradlie, ochranné ohradenie, lešenie, poklop, záchytné ohradenie, záchytné lešenie alebo záchytná sieť, musí byť dostatočne pevné a odolné proti vonkajším silám a nepriaznivým vplyvom a upevnené tak, aby bezpečne unieslo predpokladané namáhanie. Jeho únosnosť sa musí preukázať statickým výpočtom alebo iným spôsobom.

3. Konštrukcie na zvyšovanie pracoviska

3.1. Pri postupe prác do výšky sa miesto práce a úroveň pracovnej podlahy musia zvyšovať tak, aby osoby vykonávajúce stavebné práce mohli pracovať bezpečne v obvyklej pracovnej výške a vzájomne sa neohrozovali. Obvyklá pracovná výška pri ťažkej práci, ktorou je najmä murovanie z tehál a tvárnic, manipulácia s bremenom alebo ťažkým náradím, je práca do výšky 1,5 m nad úrovňou pracovnej podlahy a pri ostatných prácach, ktorými sú najmä natieranie, omietanie, obkladanie, pripevňovanie a spájanie ľahkých predmetov, je práca do výšky 2 m nad úrovňou pracovnej podlahy.

3.2. Rebrík sa nesmie používať ako podperný alebo nosný prvok pracovnej podlahy s výnimkou lešenárskeho rebríka, ktorý je konštrukčnou súčasťou lešenia.

3.3. Na zvyšovanie pracoviska a na zvislú komunikáciu sa nesmú používať labilné predmety a predmety určené na iné použitie, napríklad vedrá, sudy, debny, radiátory a bezpečnostné siete.

3.4. Výška zábradlia, ktorou je vzdialenosť hornej plochy držadla pre ruky (madla) od podlahy, musí byť najmenej 1 m, výška zárážky na podlahe musí byť najmenej 0,15 m a voľná medzera medzi tyčami zábradlia alebo medzi tyčou a zárážkou na podlahe musí byť najviac 0,47 m.

4. Osobné ochranné pracovné prostriedky

4.1. Osobné ochranné pracovné prostriedky proti pádu sa podľa účelu a spôsobu použitia pri stavebných prácach rozdeľujú na pracovné polohovacie systémy a systémy zachytenia pádu, ktorými sú najmä

- a) systémy na zachytávanie pádu, samonavíjacie záchytné zariadenia, záchytné zariadenia vedeného typu na tuhom alebo pružnom kotviacom vedení,
- b) systémy na zabezpečenie pracovnej polohy, sedacie výstroje,
- c) spojovacie laná,
- d) tlmiče pádu,
- e) zlaňovacie zariadenia,
- f) nosné popruhy,
- g) konektory.

4.2. Osobný ochranný pracovný prostriedok proti pádu sa periodicky kontroluje a skúša najmenej raz za 12 mesiacov. Skúška osobného ochranného pracovného prostriedku proti pádu sa musí vykonať aj po každej mimoriadnej udalosti, najmä po zachytení pádu osoby vykonávajúcej stavebné práce a po extrémnom namáhaní v podmienkach, ktoré zhoršujú jeho bezpečný stav.

4.3. Osobný ochranný pracovný prostriedok proti pádu sa môže použiť len po kontrole jeho kompletnosti, schopnosti prevádzky a bezchybného stavu osobou, ktorá ho použije.

4.4. Miesta ukotvenia osobného ochranného pracovného prostriedku proti pádu sa určujú pred jeho použitím tak, aby umožňovali jeho bezpečné upevnenie a zaistenie po celý čas činnosti osoby vykonávajúcej stavebné práce.

4.5. Dĺžka pádu, ak výrobca neurčil inak, môže byť pri použití bezpečnostného postroja bez tlmiča pádovej energie najviac 1,5 m a s tlmičom pádovej energie najviac 4 m, pričom bezpečná výška zachytenia padajúcej osoby je najmenej 1 m od úrovne možného dopadu. Bezpečnostný pás sa nesmie použiť na zachytenie voľného pádu osoby.

4.6. Osoba vykonávajúca stavebné práce vo výške a nad voľnou hĺbkou si môže zaistiť osobný ochranný pracovný prostriedok proti pádu na iné miesto určeného ukotvenia, len ak je stále zaistená proti pádu, najmä druhým lanom. Pracovné lano a bezpečnostné lano musia byť farebne odlíšené.

4.7. Vhodný osobný ochranný pracovný prostriedok proti pádu a miesto jeho ukotvenia určuje zhotoviteľ v technologickom postupe. Miesto ukotvenia musí odolať v smere pádu statickej sile najmenej 15 kN.

4.8. Na zabezpečenie osoby vykonávajúcej stavebné práce vo výške a nad voľnou hĺbkou proti pádu pri výstupe alebo zostupe sa nesmú používať lanové slučky, uzly alebo úväzky na lanách; to neplatí, ak sa použije špeciálna horolezecká alebo speleologická technika alebo technika priemyselného lezenia a pomôcky, prípravky a prostriedky vyrobené a používané na tento účel.

5. Zabezpečenie proti pádu predmetov a materiálu

5.1. Materiál, náradie a pomôcky sa musia uložiť alebo skladovať vo výškach tak, aby po celý čas uloženia alebo skladovania boli zabezpečené proti pádu, skĺznutiu alebo zhodeniu počas práce a po jej ukončení, a to aj vetrom.

5.2. Pracovné náradie sa nesmie zavesiť na časti odevu, ak nie je na to upravený alebo ak osoba vykonávajúca stavebné práce nepoužije vhodný výstroj, najmä pás s úpinkami.

5.3. Konštrukcia na práce vo výške a nad voľnou hĺbkou sa nesmie preťažovať. Hmotnosť materiálu, zariadenia, pomôcok, náradia a osôb nesmie presahovať náhodné zaťaženie konštrukcie určené technickou normou.

6. Zabezpečenie miesta pod prácami vo výške a nad voľnou hĺbkou a jeho okolia

6.1. Priestory, nad ktorými sa pracuje, musia sa zabezpečiť tak, aby nedošlo k ohrozeniu osôb vykonávajúcich stavebné práce a iných osôb.

6.2. Ohrozený priestor sa zabezpečí

- a) vylúčením prevádzky,
- b) použitím ochrannej konštrukcie, záchytnej konštrukcie alebo lešenia vybaveného záchytnými sieťami, ktoré vymedzujú ohrozený priestor a zachytávajú prípadný pád,
- c) ohradením dvojtyčovým zábradlím s výškou najmenej 1 m s tyčami upevnenými na nosných stĺpoch s dostatočnou stabilitou; na krátkodobé práce s jednoduchým náradím a pracovnými pomôckami, ak nepresiahnu pracovný rozsah jednej pracovnej zmeny, stačí vymedziť ohrozený priestor jednotyčovým zábradlím, prípadne lanom upevneným vo výške 1 m, alebo
- d) strážením priestoru počas ohrozenia osobou určenou zhotoviteľom.

6.3. Ochranné pásмо, ktorým je ohrozený priestor vymedzený ohradením, musí mať šírku od okraja pracoviska alebo pracovnej podlahy najmenej

- a) 1,5 m pri práci vo výške od 3 m do 10 m vrátane,
- b) 2 m pri práci vo výške nad 10 m do 20 m vrátane,
- c) 2,5 m pri práci vo výške nad 20 m do 30 m vrátane,
- d) 1/10 výšky objektu pri práci vo výške nad 30 m.

7. Zhadzovanie predmetov, materiálu a odpadu

7.1. Zhadzovať predmety, materiál a odpad z výšky možno, len ak

a) je na miesto dopadu zamedzený prístup osobám, najmä ohradením, vylúčením prevádzky alebo strážením, a jeho okolie je chránené proti odrazu alebo rozstrelu zhodeného predmetu alebo materiálu, b) sa materiál zhadzuje na miesto dopadu uzavretým zariadením.

7.2. Nesmú sa zhadzovať predmety, materiál a odpad, pri ktorých nemožno bezpečne predpokladať miesto dopadu alebo ktoré by mohli strhnúť osobu vykonávajúcu stavebné práce z výšky a do voľnej hĺbky.

7.3. Ak pri zhadzovaní predmetov, materiálu a odpadu vzniká prašnosť, hluk alebo iný nežiaduci účinok, vykonajú sa ochranné opatrenia.

Ostatné podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci vo výške a nad voľnou hĺbkou sú uvedené v prílohe č. 6 Vyhlášky č. 147/2013 Z. z..

Búracie práce a rekonštrukčné práce

1. Prieskum stavu stavby a prípravné práce

1.1. Pred začatím búracích prác alebo rekonštrukčných prác sa musí uskutočniť prieskum stavu stavby a jej okolia, musia sa zistiť inžinierske siete a stav dotknutých vedľajších stavieb. Na prieskum sa musí využiť dokumentácia stavby a dokumentácia dotknutých vedľajších stavieb. O vykonanom prieskume stavieb sa vyhotovuje záznam.

1.2. Na základe prieskumu stavu búranej alebo rekonštruovanej stavby alebo jej časti a jej statického posúdenia sa pre búracie práce alebo rekonštrukčné práce musí vypracovať technologický postup tak, aby počas prác nedošlo k neriadenému porušeniu stability stavby alebo jej časti.

1.3. Pri zmene podmienok počas búracích prác a rekonštrukčných prác sa technologický postup musí upraviť tak, aby bola vždy zaistená bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci.

1.4. Pred začatím búracích prác alebo rekonštrukčných prác sa ohrozený priestor musí vymedziť podľa technológie vykonávaných prác, musí sa zabezpečiť vstup do ohrozeného priestoru len osobám, ktoré tam plnia svoje pracovné úlohy, a zabezpečiť bezpečný vstup do objektu, ako aj zabezpečiť okolie ohrozené týmito prácami.

1.5. Búracie práce sa môžu začať len na základe písomného pokynu vydaného zodpovednou osobou.

2. Zabezpečenie miesta búrania

2.1. Pri búraní sa musí zabezpečiť ohrozený priestor, v ktorom sa búracie práce vykonávajú.

2.2. Ohrozený priestor v zastavanom území sa musí vymedziť plným oplotením najmenej do výšky 1,8 m, ak tomu nebráni technológia búrania. Ak ohrozený priestor nemožno oplotiť, musí sa zabezpečiť strážením alebo iným vhodným spôsobom.

2.3. Vstupy, výstupy, zostupy a vjazdy do priestorov búraných objektov a na jednotlivé pracoviská sa musia zabezpečiť od začiatku prác až do ich skončenia a viditeľne označiť.

2.4. Materiál zo zbúranej časti stavby sa musí skladovať tak, aby neobmedzoval ďalší priebeh búracích prác.

2.5. Tlakové nádoby na rezanie kyslíkom sa musia uložiť mimo dosahu nebezpečenstva, ktoré vzniká pri búraní.

2.6. Postup prác pri oddeľovaní veľkých celkov musí vylúčiť prevrátenie alebo pád oddelených častí takým spôsobom alebo smerom, pri ktorom by mohla byť ohrozená bezpečnosť a zdravie osôb vykonávajúcich stavebné práce a iných osôb.

2.7. Búranie sa môže prerušiť, len ak je zabezpečená stabilita búranej konštrukcie alebo jej časti. Stabilita búranej konštrukcie alebo jej časti sa zabezpečí aj v prípade nevyhnutného prerušenia búrania z dôvodov náhleho zhoršenia poveternostných podmienok.

3. Búranie zvislých konštrukcií

3.1. Konštrukčné prvky sa môžu odstraňovať pri ručnom búraní iba vtedy, ak nie sú zaťažené.

3.2. Pri ručnom búraní stien, ktoré stabilizujú vyčnievajúce konštrukcie, napríklad balkóny, arkiere, sa musia tieto konštrukcie zabezpečiť tak, aby nedošlo k nežiaducej strate ich stability.

3.3. Ručné búranie nosných a nenosných konštrukcií sa zásadne vykonáva zvislým smerom zhora nadol.

Ostatné podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri búracích prácach a rekonštrukčných prácach sú uvedené v prílohe č. 7 Vyhlášky č. 147/2013 Z. z..

Práca so strojom

Podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci so strojom sú uvedené v prílohe č. 8 Vyhlášky č. 147/2013 Z. z.

1. Pri prevádzke stroja prevádzkovateľ/obsluha hlavne:

1.1. zabezpečí obsluhovanie vybraného stroja osobou, ktorá má doklad o absolvovaní odbornej prípravy,

1.2. určí zodpovednú osobu, ak stroj obsluhuje viacero osôb,

- 1.3. zabezpečí stabilitu stroja počas všetkých pracovných činností; opory, tiahla, závesy alebo iné nastaviteľné prvky, ktorými sa zabezpečuje stabilita stroja počas prevádzky, sa nastaví v pracovnej polohe v súlade s návodom a zabezpečia sa proti zaboreniu, posunutiu alebo uvoľneniu,
- 1.4. zabezpečí výsuvné, sklopné a podobné časti stroja vrátane hadíc, elektrických prívodov a vedení tak, aby nemohlo dôjsť k ich styku s pohyblivými časťami stroja,
- 1.5. zabezpečí, aby sa neprekračovali prevádzkové parametre, - pri žeriave hlavný dôraz kladie na hmotnosť bremena a jeho vzdialenosť od stroja (miesto uloženia a hmotnosti bremien sú uvedené v technickej správe a je potrebné ich zahrnúť aj do Bezpečných pracovných postupov)
- 1.6. oznámi uvedenie stroja do chodu zvukovým alebo svetelným výstražným znamením, ak je ním stroj vybavený,
- 1.7. uvedie stroj do chodu až po odchode všetkých osôb z ohrozeného priestoru,
- 1.8. zabezpečí na verejných komunikáciách stály dozor osobou na to určenou, ktorá svetelnými signálmi, zvukovými signálmi, usmerňovaním premávky alebo inými pokynmi zaisťuje bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci,
- 1.9. ovláda ručne vedený valec pri práci na svahu tak, aby osoba na obsluhu nebola na nižšej strane svahu, ako je valec,
- 1.10. používa vibračný a ubíjací stroj len takým spôsobom a na takých pracoviskách, kde nehrozí nebezpečenstvo prenosu vibrácií a otrasov na objekty alebo výkopy, ktoré sa nachádzajú v blízkosti týchto strojov,
- 1.11. zabezpečí stroj proti neoprávnenému použitiu pri prerušení prevádzky alebo ukončení prevádzky,
- 1.12. udržiava trvale v čistote stanovište osoby obsluhujúcej stroj, plošiny, stúpačky, priečky a nášľapné pätky.

2. Činnosti pri niektorých druhoch strojov

2.1. Stroj na zemné práce

- 2.1.1. Pred začiatkom zemných prác sa vykonajú potrebné opatrenia, aby stroj nenarazil na výčnievajúce pevné prekážky, ktoré sa musia vopred odstrániť, narušiť alebo viditeľne označiť. Požiarne hydranty, vodné a plynové uzávery a kanalizačné poklopy sa musia viditeľne označiť, aby sa nepoškodili.
- 2.1.2. Stroj na zemné práce sa môže pohybovať alebo pracovať podľa únosnosti pôdy v takej vzdialenosti od okraja svahu a výkopu, aby nedošlo k zrúteniu stroja. Ak táto vzdialenosť nie je určená v technologickom postupe, určí ju zodpovedná osoba.
- 2.1.3. Ak je stroj v pohybe, nikto sa nesmie zdržiavať v jeho nebezpečnom dosahu, pred ním v smere jazdy ani medzi ťahačom a vlečeným strojom.
- 2.1.4. Stroj sa môže pohybovať alebo pracovať pod stenou alebo svahom v takej vzdialenosti, aby nevzniklo nebezpečenstvo jeho zasypania.
- 2.1.5. Pri jazde stroja a práci stroja na svahu sa musí používať taká technika jazdy, aby nedošlo k nebezpečnému posunutiu ťažiska stroja a strate jeho stability.
- 2.1.6. Pri práci stroja, ktorý je vybavený viacerými pracovnými zariadeniami, musia byť nepoužívané pracovné zariadenia umiestnené v predpísanej prepravnej polohe a mechanicky zabezpečené.
- 2.1.7. Pri práci viacerých strojov na jednom pracovisku musí byť medzi nimi zachovaná taká vzdialenosť, aby nedošlo k ohrozeniu ich prevádzky.
- 2.1.8. Pri nakladaní materiálu na dopravné prostriedky sa môže manipulovať so strojom alebo s pracovným zariadením stroja len tak, aby nenarážali do dopravného prostriedku. Materiál sa musí na ložnú plochu uložiť rovnomerne.
- 2.1.9. Pri jazde s naloženým materiálom sa pracovné zariadenie stroja musí zabezpečiť v prepravnej polohe, aby nedošlo k strate stability stroja a obmedzeniu viditeľnosti z kabíny.
- 2.1.10. Stroj na kolesovom podvozku a cestný valec sa vybaví najmenej dvoma podkladacími klinmi, ak v návode nie je určený väčší počet.
- 2.1.11. Ak osoba obsluhujúca stroj opustí stroj, pracovné zariadenie stroja musí byť spustené na zem, na podložku na zemi alebo umiestnené v predpísanej prepravnej polohe a mechanicky zabezpečené.
- 2.1.12. Pri hnutí horniny dozérom nesmie byť jeho radlice presahovať cez okraj svahu alebo výkopu.
- 2.2. Rýpadlá, nakladače a univerzálne dokončovacie stroje
- 2.2.1. Výložník lanových rýpadiel možno prestavovať len s nezaťaženým pracovným zariadením, ak v návode nie je určené inak.
- 2.2.2. Pri spúšťaní a zdvíhaní výložníka pri prácach na svahu musí byť výložník nasmerovaný v osi stroja proti svahu vždy tak, aby nedochádzalo k nebezpečnému posunutiu ťažiska stroja a k strate jeho stability.
- 2.2.3. Ak pri rýpaní vzniknú previsy, musia sa neodkladne odstrániť.
- 2.2.4. Ak nie je v návode alebo v technických podmienkach výrobcu určené inak, pri prevádzke stroja sa nesmie

- rozťíkať hornina dnom lopaty,
  - vyrovnávať terén otáčaním lopaty,
  - vytrhávať bremeno pracovným zariadením stroja.
- 2.2.5. Lopata rýpadla sa môže čistiť len pri vypnutom motore stroja a na mieste, kde nehrozí nebezpečenstvo zosuvu hmôt. Lopata sa pritom musí položiť a musí mať uzatvorenú klapku. Po vyčistení lopaty a pred uvedením stroja do prevádzky sa osoba obsluhujúca stroj presvedčí, či osoba, ktorá čistila lopatu, je v bezpečnej vzdialenosti od stroja.
- 2.2.6. Používanie prídavného zdvíhacieho zariadenia upravujú slovenské technické normy.
- 2.3. Stroj na zhutňovanie
- 2.3.1. Ponorný elektrický vibrátor alebo príložený elektrický vibrátor sa môže pripojiť len na zdroj s napätím a frekvenciou podľa údajov na výrobnom štítku alebo podľa návodu.
- 2.3.2. Pohyblivé prívody ponorného elektrického vibrátora alebo príloženého elektrického vibrátora sa musia klásť a zabezpečiť tak, aby sa nemohli mechanicky poškodiť.
- 2.4. Zabezpečenie stroja pri prerušení a ukončení prác
- 2.4.1. Pri prerušení práce alebo ukončení práce musí byť stroj zabezpečený tak, aby nemohol byť zdrojom ohrozenia alebo nemohol byť neoprávnene použitý.
- 2.4.2. Pri prerušení práce sa mobilný stroj, ak to umožňuje jeho konštrukcia, musí zabezpečiť proti samovoľnému pohybu aspoň zabrzdením parkovacou brzdou alebo pracovným zariadením spusteným na zem.
- 2.4.3. Po ukončení práce sa mobilný stroj musí zabezpečiť proti samovoľnému pohybu
- základacími klinmi,
  - pracovným zariadením spusteným na zem alebo
  - zaradením najnižšieho rýchlostného stupňa a zabrzdením parkovacou brzdou.
- 2.4.4. Po ukončení práce a pri každom jej prerušení sa proti samovoľnému pohybu musí zabezpečiť aj pracovné zariadenie mobilného stroja spustením na zem alebo umiestnením do predpísanej prepravnej polohy, v ktorej sa mechanicky zabezpečí.
- 2.4.5. Mobilný stroj sa musí odstaviť na vhodné stanovište, kde nezasahuje do pozemných komunikácií, nie je ohrozený padajúcimi predmetmi a nie je ohrozená stabilita mobilného stroja.
- 2.4.6. Nedostatky stroja a prevádzkové odchýlky zistené počas prevádzky sa zaznamenávajú do prevádzkového denníka. Pri výmene osoby obsluhujúcej stroj sa striedajúca obsluhujúca osoba oboznámi s neodstránenými nedostatkami stroja.
- 2.5. Výmena a nastavovanie pracovného zariadenia stroja
- 2.5.1. Výmena alebo nastavovanie pracovného zariadenia stroja sa vykonáva podľa návodu.
- 2.5.2. Pracovné zariadenie stroja alebo jeho časť, ktoré môžu pri montáži, demontáži a nastavovaní spôsobiť úraz, sa musia bezpečne zaistiť proti samovoľnému pohybu a strate stability.
- 2.5.3. Na výmenu a nastavovanie pracovného zariadenia stroja alebo jeho časti musí byť vymedzený voľný priestor, ktorý umožní bezpečný výkon práce.
- Práce súvisiace so stavebnými prácami**
1. Manipulácia s bremenom
- 1.1. Požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci pri ručnej manipulácii s bremenom ustanovuje osobitný predpis. (Príloha č. 2 k nariadeniu vlády Slovenskej republiky č. 281/2006 Z. z.)
- 1.2. Ručná manipulácia s bremenom sa vykonáva prednostne s použitím pracovných prostriedkov, ktorými sú sochory, lyžiny, mostíky, vrátky, navijaky a iné pracovné prostriedky. Tieto pracovné prostriedky musia byť vhodne dimenzované a v bezpečnom stave, zakotvené proti sklznutiu alebo preklopeniu. Lyžiny nesmú mať sklon viac ako 30° od vodorovnej roviny. Nosníky lyžín musia byť upevnené na dopravnom prostriedku pomocou háku alebo iného upevňovacieho zariadenia.
- 1.3. Ak hmotnosť bremena je väčšia, ako zodpovedá celkovému počtu osôb pracovnej skupiny a nemožno zvýšiť počet členov tejto pracovnej skupiny, a pri bremenách nevhodných rozmerov alebo tvarov musia sa pri manipulovaní s nimi použiť mechanizačné prostriedky. Tieto práce vykonáva pracovná skupina, ktorá je na tento spôsob práce určená.
- 1.4. Ak manipuláciu s bremenom vykonáva pracovná skupina, ktorá nie je na túto prácu trvale určená, manipuláciu riadi zodpovedná osoba.
- 1.5. Ak sa na pracovisku vykonáva manipulácia s bremenom, osoby vykonávajúce stavebné práce, ktoré sa nepodieľajú na manipulácii s bremenom, nesmú sa zdržiavať v ohrozenom priestore.
2. Zváranie
- 2.1. Pred zváraním sa posúdi, či v priestore, v ktorom sa bude zvärať, ako aj v príslušných priestoroch nepôjde o prácu so zvýšeným nebezpečenstvom, pri ktorej môže dôjsť k poškodeniu zdravia. Ak ide o prácu so zvýšeným nebezpečenstvom, vydá sa písomný pokyn na vykonanie práce a vykonajú sa doplnujúce bezpečnostné opatrenia.
- 2.2. Pred zváraním vo výške zväračské hadice alebo elektrické vodiče sa upevnia na pevné predmety, aby sa nemohli náhle zosunúť a spôsobiť pád zvärača.

- 2.3. Pri zváraní vo výške sa zváračovi zabezpečí stabilná a bezpečná poloha. Osobný ochranný pracovný prostriedok proti pádu zvárača sa zabezpečí proti prepáleniu.
- 2.4. Vedenie zváračských hadíc alebo elektrických vodičov musí vylúčiť priehyby, možnosť poškodenia v mieste pripevnenia alebo, poškodenia rozstrekom žeravého kovu.
- 2.5. Zváračské hadice alebo elektrické vodiče nesmú byť ovinuté okolo tela zvárača ani preložené cez jeho rameno.
- 2.6. Zváranie nesmie byť vykonávané nad sebou, ak pracoviská zvárania nie sú oddelené pevným stropom bez otvorov.
- 2.7. Súprava fliaš so zváracími plynmi alebo zvárací zdroj sa musia umiestniť a chrániť tak, aby neboli ohrozené padajúcim rozstrekom žeravého kovu.
- 2.8. Pri zváraní vo výške sa zabezpečuje ochrana priestoru pod miestom zvárania.
- 2.9. Pri zváraní elektrickým oblúkom v mokrom prostredí sa zvárací zdroj musí umiestniť na suchom mieste.
- 2.10. Nedopalky elektród pri zváraní elektrickým oblúkom sa odkladajú do nehorľavých nádob.
- 2.11. Pri zváraní elektrickým oblúkom sa musí použiť len bezpečná elektrická inštalácia na prívod elektrickej energie.
- 2.12. Miesto zvárania musí byť chránené pred poveternostnými vplyvmi. Zvárať elektrickým oblúkom na nechránených pracoviskách za dažďa, hustej hmly, sneženia, mrazu alebo silného vetra sa nesmie.
- 2.13. Pri zváraní elektrickým oblúkom osoby vykonávajúce stavebné práce a pohybujúce sa v blízkosti zváračov musia byť oboznámené s rizikom z ožiarenia elektrickým oblúkom a chránené pred jeho účinkami, najmä zástenou, clonou alebo krytom.
- 2.14. Na prechodnom pracovisku po ukončení práce alebo pracovnej zmeny sa musia fľaše na zváracie plyny uložiť na vyhradené miesto a zabezpečiť pred manipuláciou nepovolanými osobami.
- 2.15. Fľaše na zváracie plyny sa musia vždy zabezpečiť proti prevrhnutiu, pádu a skotúľaniu.
- 2.16. Zváranie upravujú slovenské technické normy.

Príloha č. 2: Oboznámenie s plánom BOZP na stavenisku

OBOZNÁMENIE SA S PLÁNOM BOZP			
Stavba	„Plynová kotolňa Staré grunty 55 Bratislava „ - modernizácia		
Dátum oboznámenia			
Rozsah oboznámenia	hod.		
Oboznámenie vykonal			
Dole uvedení zamestnanci svojím podpisom potvrdzujú, že boli oboznámení s preventívnymi bezpečnostnými opatreniami obsiahnutými v pláne BOZP predmetnej stavby			
Subjekt	Meno priezvisko	Profesia	Podpis

Príloha č. 3: Prehľad vybraných právnych predpisov na úseku bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci

1. Zákon NR SR č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
2. Zákon NR SR č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov
3. Zákon NR SR č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov
4. Zákon NR SR č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
5. Zákon NR SR č. 280/2006 Z. z. o povinnej základnej kvalifikácii a pravidelnom výcviku niektorých vodičov
6. Zákon NR SR č. 67/2010 Z. z. o podmienkach uvedenia chemických látok a chemických zmesí na trh a o zmene a doplnení niektorých zákonov (chemický zákon)
7. Zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov
8. Zákon NR SR č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov
9. Vyhláška MV SR č. 9/2009 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov
10. Vyhláška MPSVaR SR č. 508/2009 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci s technickými zariadeniami tlakovými, zdvíhacími, elektrickými a plynovými a ktorou sa ustanovujú technické zariadenia, ktoré sa považujú za vyhradené technické zariadenia
11. Vyhláška SÚBP a SBÚ č. 208/1991 Zb. o bezpečnosti práce a technických zariadení pri prevádzke, údržbe a opravách motorových vozidiel
12. Vyhláška MPSVaR SR č. 147/2013 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri stavebných prácach a prácach s nimi súvisiacich a podrobnosti o odbornej spôsobilosti na výkon niektorých pracovných činností
13. Vyhláška SÚBP č. 59/1982 Zb., ktorou sa určujú základné požiadavky na zaistenie bezpečnosti technických zariadení
14. Vyhláška MZ SR č. 541/2007 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na osvetlenie pri práci
15. Vyhláška MZ SR č. 542/2007 Z. z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci
16. Vyhláška MZ SR č. 544/2007 Z. z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred záťažou teplom a chladom pri práci
17. Vyhláška MZ SR č. 549/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí
18. Nariadenie vlády SR č. 115/2006 Z. z. o minimálnych zdravotných a bezpečnostných požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou hluku v znení neskorších predpisov
19. Nariadenie vlády SR č. 253/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci
20. Nariadenie vlády SR č. 281/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri ručnej manipulácii s bremenami
21. Nariadenie vlády SR č. 355/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení neskorších predpisov
22. Nariadenie vlády SR č. 356/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci
23. Nariadenie vlády SR č. 387/2006 Z. z. o požiadavkách na zaistenie bezpečnostného a zdravotného označenia pri práci
24. Nariadenie vlády SR č. 391/2006 Z. z. o minimálnych a zdravotných požiadavkách na pracovisko
25. Nariadenie vlády SR č. 392/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri používaní pracovných prostriedkov
26. Nariadenie vlády SR č. 393/2006 Z. z. o minimálnych požiadavkách na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci vo výbušnom prostredí

- 27.** Nariadenie vlády SR č. 395/2006 Z. z. o minimálnych požiadavkách na poskytovanie a používanie osobných ochranných pracovných prostriedkov
- 28.** Nariadenie vlády SR č. 396/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na stavenisko
- 29.** Nariadenie vlády SR č. 416/2005 Z. z. o minimálnych zdravotných a bezpečnostných požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou vibráciám

Príloha č. 4: Identifikačný list (pod)zhotoviteľa pre stavbu: „„Plynová kotolňa Staré grunty 55 Bratislava „ - modernizácia“

Obchodný názov (pod)zhotoviteľa			
Dátum začiatku objednaných prác (dd.mm.rrrr)			
Dátum ukončenia objednaných prác (dd.mm.rrrr)			
Určenie zodpovednej osoby (osoba zodpovedná za BOZP)			
	Telefón:		
Počet osôb vykonávajúcich práce za podzhotoviteľa			
Stupeň vzdelania v oblasti BOZP (zodpovedná osoba)	Školenie BOZP a OPP pre vedúcich pracovníkov	Osvedčenie o odbornej spôsobilosti	
	Dátum:	Bezpečnostný technik	Technik PO
		Dátum a číslo:	Dátum a číslo:
Identifikácia realizovaných prác (pod)zhotoviteľa			

Príloha č. 5: Oznámenie o stavbe

OZNÁMENIE O STAVBE	
Dátum predloženia oznámenia	
Adresa staveniska	Obec: Bratislava Okres: Karlova ves Kraj: Bratislavský
Stavebník	Univerzita Komenského v Bratislave Šafárikovo námestie 6, 814 99 Bratislava
Názov stavby	„Plynová kotolňa Staré grunty 55 Bratislava „ - modernizácia
Projektant	Ing. Ľudovít Leško
Stavbyvedúci	
Stavebný dozor	
Koordinátor dokumentácie	
Koordinátor bezpečnosti	
Dátum začatia prác na stavenisku	
Dátum dokončenia prác na stavenisku	
Predpokladaný počet zamestnancov na stavenisku	
Počet právnických alebo fyzických osôb vykonávajúcich práce	
Údaje o zhotoviteľovi	
Údaje o podzhotoviteľoch	

Príloha č. 6: Vzory

Vzor poverenia koordinátora dokumentácie

STAVEBNÍK	Poverenie koordinátora dokumentácie
<p>V zmysle § 18 ods. 1 zákona č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia v znení neskorších predpisov a v zmysle § 3 ods. 1 NV č. 396/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na stavenisko</p>	
<div></div>	
<p>stavebník (identifikačné údaje stavebníka, ktorými sú jeho názov alebo obchodné meno, sídlo a identifikačné číslo a meno a priezvisko zodpovednej osoby)</p>	
<div></div>	
<p>poveruje</p>	
<p>meno a priezvisko, adresa</p>	
<div></div>	
<p>pre stavenisko názov a presná adresa staveniska</p>	
<div></div>	
<p>za koordinátora dokumentácie zodpovedného za koordináciu projektovej dokumentácie v zmysle § 5 NV č. 396/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na stavenisko.</p>	
<p>Poverený meno a priezvisko, adresa svojím podpisom poverenie prijíma.</p>	
<div>Dátum</div>	
<div></div>	<div></div>
<p>podpis meno a priezvisko zodpovednej osoby za stavebníka</p>	<p>podpis meno a priezvisko koordinátora</p>

Vzor poverenia koordinátora bezpečnosti

STAVEBNÍK	Poverenie koordinátora bezpečnosti
V zmysle § 18 ods. 1 zákona č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia v znení neskorších predpisov a v zmysle § 3 ods. 1 NV č. 396/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na stavenisko	
<div></div>	
stavebník (identifikačné údaje stavebníka, ktorými sú jeho názov alebo obchodné meno, sídlo a identifikačné číslo a meno a priezvisko zodpovednej osoby)	
<div></div>	
poveruje	
meno a priezvisko, adresa	
<div></div>	
pre stavenisko názov a presná adresa staveniska	
<div></div>	
za koordinátora bezpečnosti zodpovedného za koordináciu bezpečnosti a plnenie úloh pri realizácii prác na stavenisku z hľadiska zaistenia bezpečnosti a ochrany zdravia v zmysle § 6 NV č. 396/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na stavenisko.	
Poverený meno a priezvisko, adresa svojím podpisom poverenie prijíma.	
<div>Dátum</div>	
<div></div> <p>podpis meno a priezvisko zodpovednej osoby za stavebníka</p>	<div></div> <p>podpis meno a priezvisko koordinátora</p>

**Vzor záznamu o odovzdaní staveniska alebo pracoviskana stavenisku
stavebníkom zhotoviteľovi**

STAVEBNÍK	Záznam o odovzdaní a prevzatí staveniska alebo pracoviska na stavenisku
1.	Stavebník ako odovzdávajúci (identifikačné údaje stavebníka, ktorými sú jeho názov alebo obchodné meno, sídlo a identifikačné číslo a meno a priezvisko zodpovednej osoby za odovzdanie konkrétneho staveniska alebo pracoviska na stavenisku): <div></div>
odovzdáva	
2.	zhotoviteľovi ako preberajúcemu (identifikačné údaje zhotoviteľa, ktorými sú jeho názov alebo obchodné meno, sídlo a identifikačné číslo a meno a priezvisko zodpovednej osoby za prevzatie konkrétneho staveniska alebo pracoviska na stavenisku): <div></div>
3.	stavenisko / pracovisko na stavenisku (identifikácia konkrétneho staveniska alebo pracoviska na stavenisku, ktoré je predmetom odovzdania a prevzatia): <div></div>
4.	Dohodnuté podmienky alebo požiadavky: <div></div>
5.	Dátum a čas odovzdania a prevzatia konkrétneho staveniska alebo pracoviska na stavenisku (dátum a čas odovzdania a prevzatia konkrétneho staveniska alebo pracoviska na stavenisku a podpisy zodpovedných osôb za odovzdanie a prevzatie konkrétneho staveniska alebo pracoviska na stavenisku): <div></div>

**Vzor záznamu o odovzdaní staveniska alebo pracoviskana stavenisku
stavebníkom zhotoviteľovi**